

IZ DANASNJE ŠTEVILKE:

III. izredno zasedanje Ljudske skupščine LR Slovenije
Ob ponovni uvedbi smrtnih kazni v ZSSR
Fizkultura — Neslišni zvoki konzervirajo živila

Leto XI. — Štev. 15/II.

Ljubljana, sredi, 18. januarja 1950

Izhaja vsak dan razen ob petkih

Mesečna naročnina din 45.—

Cena din 2.—

III. IZREDNO ZASEDANJE LJUDSKE SKUPŠČINE LR SLOVENIJE

Ekspoze predsednika vlade Mihe Marinka v razpravi o proračunu LRS za leto 1950

Ljubljana, 17. januarja. Danes dopoldne ob 10. uri se je začelo III. izredno zasedanje Ljudske skupščine LR Slovenije. Zasedanju prisostvuje predsednik vlade LRS Miha Marinko s člani vlade. Zasedanje je pričel predsednik Ljudske skupščine dr. Ferdo Kozak. Ljudska skupščina je soglasno sprejela naslednji dnevni red: 1. Razprava in sklepanje o predlogu državnega proračuna LRS za leto 1950 s predlogom zakona o državnem proračunu LRS za leto 1950. 2. Razprava in sklepanje o predlogu dodatnega proračuna LRS za leto 1949. 3. Razprava in sklepanje o predlogu zakona o državnem zaključnem računu LRS za leto 1948. 4. Potrditev ukaza Prezidija Ljudske skupščine LRS U. št. 171 z dne 10. jan. 1950 o ustanovitvi ministrstva za elektrogospodarstvo LRS in ministrstva za rudarstvo LRS in 5. Potrditev uredb, ki jih je izdala vlada LRS na podlagi zakona o pooblastilu vladi LRS za izdajanje uredb na področju narodnega gospodarstva.

Nato je ljudski poslanec Albin Duja podal poročilo odbora za gospodarski načrt in finance k predlogu državnega proračuna LRS za leto 1950 skupno s predlogom zakona o državnem proračunu LRS za leto 1950. Iz poročila je razvidno, da vsebuje predlog proračuna LRS za gospodarsko leto 1950 6.578.800.000 din dohodkov in enako izdatkov in je za 37% višji od proračuna za leto 1949. Značilnost plana za leto 1950 in predloženega proračuna je, da se koncentrirajo na tiste investicije, ki rešujejo odločilne naložbe petletnega plana, pri čemer investicije za kapitalno graditev predstavljajo 73,5%, investicije v korist družbenega standarda pa 26,5%. Prispevek države v znesku 200 milijonov dinarjev za kapitalno graditev kmečkih delovnih zadrug bo omogočil ugotoviti, če obstoječi zadrugi prav tako pa tudi razvoj novih. Izdatki za državno upravo se v primeri s planom za l. 1949 znižajo za 4%, v primeri z realizacijo za leto 1949 pa celo za 16%. Ljudski poslanec Albin Duja je ob zaključku sporočil, da je odbor za gospodarski načrt in finance po vsestranski proučitvi soglasno sprejel predloženi predlog državnega proračuna LRS in zakona o državnem proračunu za leto 1950 v načelu in in v posameznosti.

Predsednik Ljudske skupščine dr. Ferdo Kozak je nato sporočil, da so ljudski poslanci že prejeli pismeni predlog državnega proračuna LRS in da prehajajo k proračunski debati. Kot prvi je v razpravi govoril predsednik vlade LRS tov. Miha Marinko, ki je dejal:

Tovariši!
V letu 1949 smo morali prebroditi ogromne težave gospodarskega bojkota in političnega pritiska, s katerim so se razbesele proti nam dežele Kominforma. Izpolnjevanje velikih nalog petletnega plana, ki so bile že same po sebi težke, je bilo zaradi tega dvakrat težje. V izpolnjevanju tekočih nalog minulega leta se je morala preusmeriti tudi zunanja trgovina. Saj je po navedbi predsednika Gospodarskega sveta tovariša Kidriča okrog 50% našega uvoza in izvoza v prejšnjih letih bilo usmerjenih v kominformovske dežele, v investicijskih navedbah za opremo objektov petletnega plana pa celo do 90%. Zaradi tega nenadnega gospodarskega bojkota je skoraj v celoti izpadla nabava predvidenih industrijskih naprav. In še to, kar je bilo dobavljeno, so bili po večini sabotirani stroji. Izpadla je večina surovin za pogon in reprodukcijo, kot nafta, koks, bombaž, valjano železo, surovine in polifabrikati za kemično industrijo. Naravno je, da zunanja trgovina kljub velikim uspehom v preusmeritvi ni mogla pravočasno nadomestiti tega nenadnega izostanka z nabavami iz drugih dežel. Zato se je naša industrija in naša tehnična inteligenca znašla pred ogromnimi novimi nalogami, da sama producira čim več industrijsko-tehničnih, elektro-energetskih in drugih naprav, ne da bi čakala na dobave iz drugih držav. Naša lahka industrija ni mogla tekoče izvrševati svojih proizvodnih nalog zaradi nerednega dotoka surovin. Prav tako je naša lesna proizvodnja morala biti izvršena brez pričakovane mehanizacije. Naša gradbena zmogljivost je zaradi izostanka predvidene dobave mehanizacije bila občutno prizadeta.

Zaradi teh dejstev imajo rezultati izvršene plana proizvodnje toliko večjo vrednost. Ti rezultati imajo toliko večjo vrednost, ker odražajo silno moralno, politično zavest naših delovnih množic, ki so ohranile in še bolj utrdile svoje zupanje v naše partijske in državno vodstvo ter razen redkih posameznikov preostale besno gonijo kominforma, ki je vse svoje karte igral na moralnopolitičen zlom našega ljudstva. Zato je edino pravilno, da gledamo naše številke o izpolnitvi gospodarskih nalog v minulem letu z vidika teh skrajno težkih okoliščin, ki

so jih zavratno povzročili kominformovski voditelji.

Skupni plan republike industrijske proizvodnje je izvršen 102,5odstotno — od tega so izvršile plan po vrednosti: kovinska industrija 89,4%, kemična indu-

na onem kritičnem sektorju. O kakem stalnem izpolnjevanju plana v mnogih panogah ni bilo govora. Tak gasilski način dela so povzročile deloma prej navedene okoliščine od zunaj. Pri tem smo seveda trtili mnogo več sil, kakor bi

mo prav naši koncentraciji na tem sektorju zahvaliti, da smo v toliki meri izpolnili plan izvoza, saj smo realizirali okrog 25% jugoslovanskega plana izvoza lesa. S tem smo brez dvoma dali dragocena delež uspehu naše zunanje trgovine v njeni nagli preorientaciji. Cena za ta uspeh pa je bila draga, ker smo s koncentracijo sil na tem področju povečali vrzeli drugod.

Tovariši! S tem sem zašel na probleme, ki sem jih navajal že med proračunsko razpravo v zvezni skupščini. Ne bi rad tega ponavljal, so to bistveni momenti, ki so bili karakteristični za način, kako smo v minulem letu izpolnjevali naše naloge, za način, ki je bil sicer nujen zaradi okoliščin kominformatske blokade, ki se ga pa moramo v bodoče z vso silo ogibati. Zato smatram, da spadajo moja izvajanja v zvezni skupščini povsem v današnjo našo razpravo, in prosim, da jih vzamete tu v kritičen pretres.

Zgoraj navedeni podatki o izvršitvi plana, predvsem plana gradenj — ki jih bo tov. Sergej Kraigher gotovo še kompletiral — sami po sebi potrjujejo te kritične ugotovitve. Relativno nizek odstotek izpolnitve plana gradenj družbenega standarda potrjuje, da smo precenili gradbeno zmogljivost. Ker smo zaradi tega precenjevanja angažirali prvotni plan na prečni fronti, smo morali med letom nujno izvršiti preusmeritev naših sil na prvenstvene objekte. Tako smo imeli tako imenovani čvrsti plan, iz katerega so izpadli mnogi objekti družbenega standarda in lokalne gradnje. Na teh objektih je bilo še največ izvršene s prostovoljnimi delom naših inostnih in sindikalnih organizacij.

V tem oziru tudi letos ni bolje, ker je letos vzeta za osnovo lani preizkušena gradbena zmogljivost. Ker imamo še velike naloge v kapitalni graditvi prioriteten objektov, važnih za industrializacijo drugih pokrajin Jugoslavije, tudi letos nimamo v planu zadostnega števila stanovanj in drugih objektov, potrebnih za dvig družbenega standarda. Zato si bomo še nadalje morali pomagati z lokalno iniciativo naših množičnih organizacij, pomagati bomo morali s prostovoljnimi delom na takih objektih, na katerih so osnovni delovni kolektivi življenjsko in neposredno zainteresirani. To je neposredna perspektiva letošnjega leta, ki seveda ni idealna. Tega se vsi zavedamo. Toda drugača izhoda ni. Nerealno in iluzorno bi bilo vsako povečevanje plana gradenj družbenega standarda, ker bi to prehajalo okvir že itak napeto planirane gradbene zmogljivosti. Opustiti dovršitev planirane industrializacije pa bi bilo absurd ne samo za samo Slovenijo, marveč bi naravnost onemogočalo opremo industrijsko nerazvitih republik, pomenilo bi še večjo orientacijo na uvoz industrijskih naprav iz inozemstva, kar bi zahtevalo še večji izvoz. Na Slovenijo pada dolžnost, da svojo relativno razvitejšo industrijo z ustrežajočim večjim profesionalnim staležem delavcev izpolni z novimi objekti težke industrije, oziroma da razširi obstoječe tovarne, da bodo sposobne v večjem obsegu izdelovati proizvodna sredstva za opremo industrije v drugih republikah, in s tem zmanjšati tozadavno odvisnost Jugoslavije od inozemstva. To bo tudi najsigurnjša podlaga za proizvodnjo predmetov družbenega standarda, podlaga za dvig kulturne ravni našega ljudstva. Trenutno je edin izhod, da v proračunu določena finančna sredstva in v planu predvidena materialna sredstva za družben standard uporabimo na način, ki bo dal največji učinek, to je ob čim večjem varčevanju materiala za gradnjo stanovanjskih in drugih pro-

bito potrebno pri bolj smotrnem uporabljanju naših sil, pri bolj sistematičnem izvrševanju nalog vsaj na vseh važnejših sektorjih. Temeljni razlog teh negativnih pojavov je bilo stalno pomanjkanje delovnih moči.

Naloge, ki smo si jih zastavili v začetku leta, so zahtevale, da bi morali zbrati že v prvem polletju toliko nove delovne sile, kakor smo je šele jeseni zbrali. Ker tega ni bilo, je gradbeni plan presegal v začetku razpoložljive moči. Pomenil je preširoko fronto. Na to širino nas ni gonila samo želja, izvršiti čim prej čim več, marveč jasna zavest, da mora hitro kapitalno izgradnjo industrije kolikor toliko dohajati tudi izgradnja družbenega standarda, gradnja stanovanj in drugih objektov za šolstvo, prosveto in kulturo. Pri tem pa smo precenili naše moči. To nam je dragocena izkušnja za letos. Poleg te prevelike začetne širine moramo upoštevati še to, da nismo mogli izkoristiti začetka gradbene sezone v polni meri tudi zato, ker je bilo treba od samega začetka zbrati sile v gozdarstvu, da bi s proizvodnjo lesa zagotovili potrebne devize. To smo tudi v veliki meri dosegli, ko smo z veličastno frontovsko akcijo, z »mesecem gozdarstva« izpolnili prvi polletni nezmanjšani plan. Ker je les glavna postavka v našem izvozu, se ima-

strija 86%, tekstilna industrija 104%, usnjarska industrija 110%, elektroindustrija 85%, živilska industrija 102%, grafična industrija 122%. Dalje industrija gradbenega materiala 86%, lesna industrija 103 odstotke.

Državna kmetijska posestva brez ekonomij so izpolnila svoj plan proizvodnje skupaj po vrednosti 101%. Skupno državni sektor 115,1%.

Državni odkup žita je izvršen, prav tako plan odkupa goveje živine, krompir 70% — plan 14.000 vagonov napram 6000 1948. leta; mleko 71,9%, prašiči: pitani 63,4%, mrašvi 85,6%, pujski 120%.

Izvoz po planiranih artiklih (zvezni plan) je izpolnjen 85,5odstotno, če pa upoštevamo, kar je izpadlo zaradi objektivnih okoliščin, 90,2%, ob upoštevanju kontingentov, katere moramo realizirati v 1950. letu za 1949. leto, 91%, ob upoštevanju izvenplanskega republiškega izvoza pa 94%.

Rudarstvo: premogovniki 106,5%.

Zvezna težka industrija po podatkih Instruktorske uprave Slovenije: Železarni Jesenice 100,2%, Štore 107,8%, Steklarna Hrastnik 112,6%, Tobačna tovarna 112,58%.

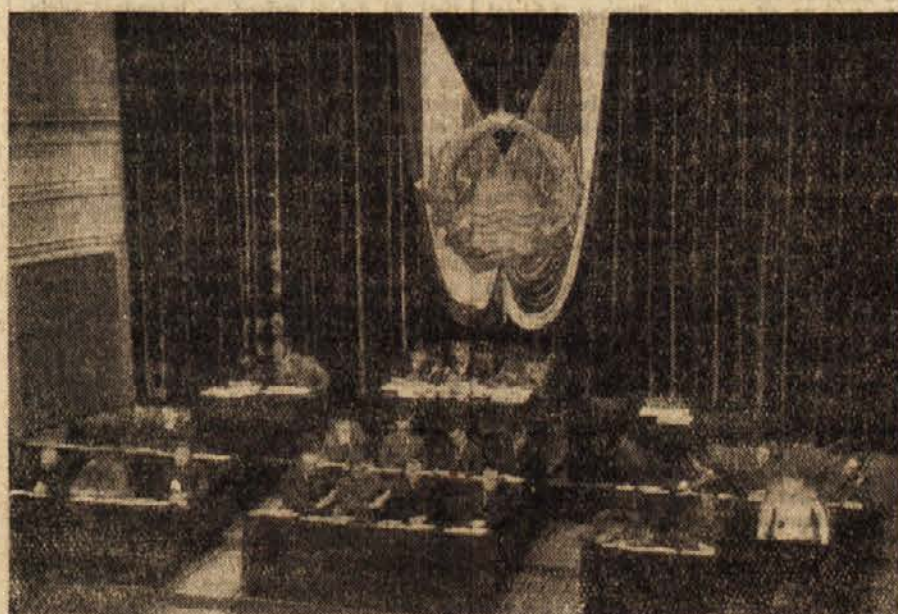
Lokalna industrija skupno 88%.

Plan gradenj je izpolnjen v kapitalni izgradnji na prioritetenih objektih težke industrije, hidrocentralah in drugod 96%, na republiških industrijskih objektih 87%, na objektih družbenega standarda skupaj 83%, plan lokalnih gradenj 292 milijonov ali 67%, izven plana 112 milijonov, skupaj 404 milijonov ali 96% — (vse po znižanem planu).

Gradbene investicije v kmetijstvu: državni sektor 100%, kmečke delovne zadruge 95%, zadruga ekonomske 82%, gozdarstvo 97%.

Ce k temu kratkemu sumarnemu pregledu dodamo še to, da je po budžetu plan dohodkov presežen za 1665 milijonov din ali za preko 30%, in da je ta višek v sporazumu z zveznim ministrom za finance skoraj v celoti porabljen v obliki dodatnega budžeta za pokritje nadplanskih in izvenplanskih del za kapitalno izgradnjo in družbeni standard, za poravnavo planskih in nepredvidenih izgub, za reguliranje obratnih sredstev podjetij, za dotacijo ljudskim odborom, mislim, da smo z izvršitvijo nalog v minulem letu v splošnem lahko zadovoljni.

Vendar pa nam način, kako so bile te naloge izpolnjene, ne more biti vzor za nadaljnje delo. Ta način je bil izrazito kampanjski. Bilo je neprestano vihravo koncentriranje zdaj na tem, zdaj

Predsedstvo Ljudske skupščine in člani vlade med ekspozicijo predsednika vlade Mihe Marinka

vizorijev, da nadalje razvijemo lokalno iniciativo za proizvodnjo gradbenega materiala. Kolikor bo ta iniciativa dala novega gradbenega materiala in mobilizirala prostovoljno delo poleg redne zaposlitve naših delovnih kolektivov po tovarnah in ustanovah, bodo za to na razpolago tudi potrebna finančna sredstva. Letošnji investiciji za kapitalno graditev ne moremo primerjati z lanskimi. Te investicije so precej večje, toda v pretežni meri zategadelj, ker so z decentralizacijo prešle v republiški proračun tudi investicije za rudarstvo in za hidrocentrale.

Zelo pomembne pa so investicije za naše visoko šolstvo in institute. Te investicije so izredno važne za pospešeno sojanje višjih strokovnih in znanstvenih kadrov, ki jih bo graditev socializma v Jugoslaviji tako silno potrebovala.

Da bo čim več haska v razširjenju gradbene zmogljivosti, to je, da bi imeli čim več delovne sile na razpolago, se postavlja naloga: odkriti skrite rezerve v že zaposleni delovni sili v industriji z doslednejšim sistemiziranjem delovnih mest, z izboljševanjem organizacije delovnega procesa, s povečevanjem produktivnosti dela, z vsakodneвно brigo, da se mesečni, dekadni in dnevni proizvodni plani tekoče izvajajo, brez zastajanja, katerega nadomestitev zahteva sicer prekomerno povečanje fizičnih naporov delavcev, oziroma njihovo neracionalno kopičenje na kritičnem mestu in v kritičnem času. Močno nihanje v izvrševanju plana pomeni neracionalno trošenje sil in povečuje stroške proizvodnje. Dalje je potrebno, da na vseh planiranih sektorjih naše proizvodnje in gradnji čim pravilneje razmestimo razpoložljive sile, tako da se bo delo na njih razvijalo čim enakomernje in intenzivneje, brez večjega prelivanja z enega na drugi sektor, da z raznimi stimulativnimi in upravnimi sredstvi zmanjšujemo fluktuacijo in povečujemo delovno disciplino, da vsi naši upravni organi ob popolni pomoči političnih in množičnih organizacij takoj izdajo vse ukrepe, da pridejo sezonski delavci pravočasno na svoja delovna mesta, da ugotove, kje so v kmetijstvu še dejanski viški delovne sile, ki jo je treba s političnimi agitacijskimi, materialnimi in upravnimi ukrepi pripraviti, da se zaposli v rudarstvu, stavbinstvu in gozdarstvu, čim se začne sezona. Da bi naši upravni organi to zmogli, je treba zagotoviti stalnost na njihovih delovnih mestih, jih utrditi in sistemizirati. Lani je bilo tega mnogo premalo. Močno je prevladovala praksa, da so nameščence posameznih poverjenstev kampanjsko koncentrirali za izpolnjevanje nalog zdej na enem, zdaj na drugem sektorju. Upravni aparat je bil močno oslabilen v mesecu gozdarstva, ker so njegovi službeniki odšli kot organizatorji in brigadniki na sečnjo. Prav tako je bil nesistematično uporabljen pri površnem iskanju nove delovne sile. Zato so bili slabi in požarni uspehi v zbiranju delovne sile, kar je škodovalo tudi na drugih področjih. Zato tudi ni bilo temeljitega evidentiranja kmetijske proizvodnje, kar je imelo težke posledice v izpolnjevanju odkupnih planov. Ker ni bila pripravljena evidenca o osnovni kapaciteti kmetijske proizvodnje za posamezna gospodarstva, so bile odmere obveznih oddaj kmetijskih pridelkov v mnogih primerih nepravilne. Zaradi pomanjkljive evidence je nekaterim, običajno premožnim kmetom, uspelo, da se odtegnejo obveznim oddajam, oziroma posledicam za neizpolnitev. Drugi spet, običajno mali kmetje, pa so morali dati več, kakor bi bili po uredbi dolžni. To se je dogajalo že pri odkupu žita in celo živine, še več pa pri krompirju, zlasti pa pri pitanih prašičih. Proizvodne obremenitve v mnogih primerih niso bile ne pravočasne, niti pravilno odmerjene na posamezna kmečka gospodarstva. Krajevni ljudski odbori so v mnogih primerih pokazali močno brezbržnost za te naloge, ker so bile na vidiku nove volitve. Okrajni odbori so zaradi obilice nalog poslovali nasproti krajevnim odborom birokratsko, suho zapovedovalno, brez poglobljanja in dajanja potrebne instruktorske pomoči. Okrajna politična vodstva so bila prav tako prezaposlena poleg drugih nalog še s pripravami za volitve. Zato je v zadnjih mesecih tudi politiko odkupa marsikje opravljal sam trgovski odkupni aparat. Ta jo je opravljal v mnogih primerih seveda popolnoma nepolitično ali pravilneje, na politično škodljiv način. Vendar bi bilo nepravilno če bi zvržali vso krivdo na odkupni trgovski aparat, razen nekaterih ugotovljenih primerov, ko so nekateri bivši mesarji in drugi, tako postopali z zavestno namero, da politično škodujejo ugledu ljudske oblasti. V splošnem je odkupni aparat gledal ozko samo na svojo nalogo, da sumarno izvrši plan odkupa. Kjer se krajevni odbori niso brigali, tu so oni sami odredili odkup. Čeprav je glavna krivda na organih ljudskih odborov, so deloma

(Nadaljevanje na 2. strani)

Ekspoze predsednika vlade Mihe Marinka

(Nadaljevanje s 1. strani)

krivi tudi sami prizadeti kmetje, ker mnogi med njimi prav dobro poznajo predpise uredb, ki se jih tičejo, pa niso prišli ljudskih odborov in jim pomagali, da pravilno izvedejo odkup. Ne da bi zmanjševali krivdo okrajnih in krajevnih ljudskih odborov je vendar v skladu z načeli naše demokracije, če zahtevamo od državljanov volivcev, da sami pomagajo oblastnim organom pravilno izvajati zakonske predpise, zlasti še, kadar je to v živem interesu njih samih.

Ze samo približna analiza izvršenih odkupov nam jasno kaže, da srednji in mali kmetje v glavnem popolnoma izpolnjuje svoje obveznosti do skupnosti. (Nekateri še celo v preveliki meri.) Upravnih ukrepov nasproti njim je bilo treba razmeroma malo. Povsem drugače pa je s pretežnim delom večjih kmetov. Ti spreminjajo njive in travnike in zmanjšujejo poljedelsko in živinorejsko proizvodnjo. Vodi jih izključno spekulativni račun, da se bavijo s tistim, kar jim trenutno največ nese ob čim manjšem trudu. Prizadevajo si, da bi postali srednji kmetje, ostalo zemljo pa puščajo neizkoriščeno, brez skrbi za to, kar zahteva interes skupnosti, da mora biti vsak košček zemlje obdelan. Zoprna jim je misel na zadržko celo tedaj, ko zaradi resničnega pomanjkanja delovne sile ne morejo sami obdelovati svoje zemlje.

V današnjih okoliščinah, ko se struktura prebivalstva naglo spreminja in je zraslo število industrijskega in mestnega prebivalstva že precej več polovice vsega prebivalstva, moramo uporabiti vsa sredstva, da bo vsa zemlja čim intenzivneje obdelana, da bo dala čim več pridelkov, čim več mesa, masti, olja za prehrano delavcev in nameštencev. Naše kmetje delovne zadruge imajo v sedanjih okoliščinah izredno važno pionirsko nalogo, v socialistični preobrazbi naše kmetijske proizvodnje. Vse večja zahteva po novi delovni sili za našo industrijo bo uredil njihovo delo, kolikor bomo razpoložljive poljedelske stroje pravilno razporedili in popolnoma izkoristili za kolektivno obdelovanje zemlje in kolikor bo ob pomanjkanju teh strojev prosta kooperacija dela v kmetijstvu po vzoru brigad racionalne delitve dela v industriji dala nove presežke delavcev za industrijo ter hkrati obdržala oziroma nadalje dvignila intenzivnost kmetijske proizvodnje. Proti sarkotem v kmetijski proizvodnji se morajo kakor povsod drugod izvajati zakonita sredstva. Dosedanje izvajanje teh zakonskih ukrepov so doslej čisto onemogočili spekulativni elementi, ki so sedeli v krajevnih odborih. Zadnje volitve v krajevne odbore so v veliki meri zboljšale politični in socialni sestav odbornikov v teh odborih.

Sploh pa ne bo odveč, če poleg podatkov o volivni udeležbi, o abstinencah, o glasovih za OF in skrinjici brez liste, ki jih je tovariš Rankovič podal v ekspoziciji v zvezni skupščini, navedem še nekatere, ki izpopolnjujejo sliko politične opredelitve našega ljudstva. Splošna karakteristika je, da so rezultati volitev v vseh industrijskih krajih še dosti boljši od splošnega povprečja. Zato pa so v nekaterih kmetijskih predelih rezultati nekoliko slabši. Iz tega jasno sledi popolna politična homogenost našega delavskega razreda. Glede na ostanke kapitalističnih elementov na vasi kakor tudi glede na razne nepravilnosti v izvajanju naše odkupne politike, ki jih spekulativni elementi na vasi izkoriščajo za ohranitev svojega vpliva, je razumljivo, da kmetijski sloj ni v toliki meri politično homogen. Vendar so volitve tudi v kmetijskih krajevnih ljudskih odborih v največji meri po čistile s ostanke kapitalističnih elementov, ki so doslej še sedeli v teh naših najnižjih organih oblasti. Tako imamo med vsemi izvoljenimi odborniki 27,46% delavcev, 6,19% zadržnikov, nadalje malih kmetov 26,97%, srednjih 13,47%, velikih pa 0,61% ali v absolutni številki vsega 122 velikih kmetov. Skupaj pa imamo kmetov 47,23%, nameštencev 12,96%, obrtnikov 6,06%, ostalih 6,28%; 125 odbornikov v okraju Lendava pa je madžarske narodnosti. Pred temi volitvami smo imeli v krajevnih odborih velikih kmetov 3,22%, srednjih kmetov pa 16,44%.

Iz tega jasno sledi občutno izboljšanje socialnega sestava naših krajevnih ljudskih odborov. Ti podatki o socialnem sestavu govore tudi o tem, kar smo že v sami volivni kampanji ugotovili, da so se naše politične organizacije in vodstva naših množičnih organizacij na terenu celo malo preveč pehale za čim boljši socialni sestav, ko so pri postavljanju kandidatov celo nekoliko forsirali male kmetje v škodo srednjih kmetov. Mislim, da je to napaka, ki je vsaj ponekod poslabšala v neki meri rezultat volitev, ki je povečala i abstinenca i glasove v skrinjico brez liste. Če se upoštevamo, da je volivna priprava in volivna agitacija močno razgibala našo vas in odkrila mnogo nepravilnosti, ki so bile kritično obravnavane na volivnih zborovanjih, da so bili med to volivno kampanjo izvedeni mnogi ukrepi za odpravo teh nepravilnosti zlasti v tem smislu, da se osamosvojijo krajevni ljudski odbori v primeri s prejšnjo popolno podrejenostjo okrajnim ljudskim odborom, potem moramo biti s političnimi rezultati popolnoma zadovoljni. Treba je samo, da sprejmemo kritične ugotovitve o nepravilnostih kot pouk in se vnaprej utrjujemo našo demokracijo. Tako se bodo vsi naši gospodarski ukrepi boljše izvajali, večja bo gospodarska iniciativa na terenu, več bo koristne podjetnosti, kritično sodelovanje volivcev pa bo pomagalo odpravljati razne nepravilnosti. Nova volivna kampanja, ki je neposredno pred nami za volitve poslancev v zvezno skupščino, bo morala biti usmerjena prav v tem pravcu. Na

zimo pa bo potekel mandat tudi naši skupščini.

Na ta način bomo imeli letos poleg težkih gospodarskih nalog, ki jih vsebuje predloženi proračun, tudi velike politične naloge. Če bomo znali pravilno kombinirati borbo za izvrševanje gospodarskih nalog s političnimi nalogami v zvezi z volitvami in s linijo, ki jo je nakazal III. plenem CK KPJ, bo to samo v splošno korist. Do spora s Kominformom smo se dušili v mučnem kopiranju sovjetskega sistema pri organizaciji gospodarstva državne uprave in na drugih področjih, posebej pa se naša lastna presoja osvobaja tek krutih šablon in formul, sami iščemo najprilagodnejše oblike in taktiko graditve socialistične demokracije, je bistveno za naš nadaljnji politični razvoj.

V ekspoziciji v zvezni skupščini, še posebej pa na III. zasedanju plenuma CK KPJ, so naši voditelji v tem pogledu nakazali smer za nadaljevo socialistične decentralizacije v upravi gospodarstva kakor tudi v prosvetnih in drugih panogah. Žigoslav so birokratski centralizem kot značilno lastnost sovjetskega sistema, ki je dobival tla tudi pri nas. Z nadaljnjim utrjevanjem politične enotnosti naše jugoslovanske socialistične skupnosti, z nadaljnjim političnim, teoretičnim in strokovnim izgrajevanjem in usposabljanjem naših kadrov bo ta linija vse bolj prihajala do izraza. Tako sta enako kakor tekstilna in usnjarska industrija, ki sta že leni vsa prešli v republiko upravo, preneseni s tem proračunom v republiko upravo tudi premožna industrija in elektrogospodarstvo; verjetno bodo kmalu sledile tudi cementarne in druge industrije. Izkušnje namreč potrjujejo, da podjetja pod neposredno upravo dobivajo več konkretno pomoči in nadzorstva in bolje izpolnjujejo svoje proizvodne naloge. Še posebej pa velja ta linija za način izvajanja naše prosvetne politike, kakor sta to nakazala referat tov. Džilasa in tozadevna resolucija III. zasedanja plenuma CK KPJ. To je prišlo do izraza tudi v predloženem proračunu pri povečanih postavkah za ljudsko prosveto, za socialno in zdravstveno skrbstvo, ki bodo morale dati, če bodo pravilno razporejene in izkoriščane, pozitivne rezultate.

Kljub splošnemu zmanjšanju upravnih izdatkov so v predloženem proračunu povečane postavke za upravni aparat krajevnih ljudskih odborov za okrog 30 odstotkov nasproti lanskim izdatkom. Postavki o investicijah za kapitalno zgraditev in družbeni standard za okrajne in krajevne ljudske odbore v predloženem proračunu ni, ker so davčni dohodki v proračunu relativno nizko kalkulirani in se bodo gotovo pokazali presežki, ki se bodo lahko uporabili v ta namen. Krajevni odbori pa imajo zakonito možnost poslužiti se posebnega vira dohodkov po zakonu o samooddajevanju za potrebe lokalnih investicij, kolikor bodo znali s svojo iniciativno našti izvenplanske materialne virov. Ker tega dopolnilnega finančnega vira po zakonu o samooddajevanju ne morejo izkoristiti za upravne in administrativne izdatke, je za te izdatke povečana postavka v predloženem proračunu. Izkušnje o realizaciji dohodkov v preteklem letu nam govore, da ljudski odbori ne bodo v stiski, seveda, če bodo dovolj iniciativni.

Glede na linijo v prosvetni politiki, ki jo je dal III. plenem CK KPJ, bo treba to iniciativno ljudskih odborov usmeriti predvsem v tem pravcu. Čeprav v našem proračunu za ljudske odbore ni investicijskih postavk za osnovno šolstvo, imajo ljudski odbori vendar možnost našti v lokalnem obsegu sredstva za popravilo in opremo šol. Spodbujati bo treba lokalno podjetnost za proizvodno učil in drugih predmetov za nazorni pouk. Pritegniti pa bo treba tudi naše politične in množične organizacije, da skrbijo za šole.

Prehrana našega industrijskega in mestnega prebivalstva se je v preteklem letu pomembno zboljšala, ne moremo pa še reči, da je bila že zadovoljiva. Huda težava smo imeli z maščobami, bili smo redno v zaostanku za mesec dni in več; šlo je na kratko — iz rok v usta. Zvezna vlada je našla primanjkljaj z uvozom masti.

Dokaj je pomagalo, da smo v oskrbi z mesom precej napredovali, saj smo na splošno krili zajamčeno preskrbo do 80 in več odstotkov. Naš sistem odkupov se je že močno zboljšal, saj smo zbrali v državno distribucijo napram prejšnjemu letu 2,5 krat več žita, 1,4 krat več krompirja (pri 70 odstotnem odkupu), 1,5 krat več goveje živine, 2,3 krat več pšitanj in 3 krat več mrvšvih pralošev (id. Postavljen je za naloga, da v letošnjem in prihodnjem letu dvignemo svinjogojstvo, da bo Slovenija iz svojih virov krila lastne potrebe.

Tovarniške in komunalne ekonomije so v mnogih primerih tudi dale dobre rezultate ter so uspešno posegle v preskrbo svojih menz ter na mestnih trgih s kmetijskimi pridelki.

Bo pa še treba mnogo napraviti. Še precej je večjih delovnih kolektivov, ki so brez ekonomij. Mnoge še ne gospodarijo zadovoljivo. Nekatera podjetja pa so v tržni politiki s pridelki svojih ekonomij zgrešila namen, prodajala so na prostem trgu svoje pridelke celo dražje kakor privatni kmetje. Na splošno pa so ekonomije doslej služile samo tistim, ki se hranijo v obratnih menzah. Zato seveda ni bilo stimulacije za prostovoljno delo delavcev in uslužbencev na njihovih ekonomijah, ne glede na objektivne ovire, kakor precejšnja oddaljenost ekonomij od podjetij in ustanov. Tu čaka ministrstvo za komunalne zadeve in oblastne štabe težka naloga, da pomagajo s primerno zamenjavo ekonomij med podjetji, da jih bodo imela čim bliže. Dolžnost si-

EKSPOZE FINANČNEGA MINISTRA ZORANA POLIČA

Po govoru tov. Mihe Marinka je sprgovoril minister za finance Zoran Polič, ki je v svojem govoru med drugim dejal:

Tovariši ljudski poslanci!

Ljudski skupščini je predložen v odbrbitv proračun za leto 1950.

Ker bo na dnevnem redu tudi sprajemanje zaključnega računa za leto 1948 je prav, da najprej pokažemo na razliko, ki je nastala v proračunu za 1948 po poročilu, podanem v skupščini febr. 1949. Prav tako smatram za potrebno, da pred razpravljanjem o predloženem proračunu za leto 1950 ohranim v kratkih brisih dosežene uspehe v letu 1949.

V letu 1948 smo dosegli še 6 milijonov več dohodkov, tako da so znašali skupni dohodki 6.535.943.000 din oziroma 1.717.168.000 več kakor je predvideval plan. Plan dohodkov je bil torej presežen za 36 odstotkov. Izdatkov smo dosegli 5.575.809.000 din ali 93 odstotkov rednega in dodatnega proračuna za leto 1948. Presežek dohodkov je znašal 960 milijonov, od katerih je bilo 50 odstotkov vključenih kot višek dohodkov v proračun za leto 1949.

Predloženi zaključek za leto 1948 torej dokazuje, da je bila v celoti ostvarjena napovedana realizacija.

Tudi izpolnitev proračuna za leto 1949 kaže enako ugodno stanje. Plan dohodkov je bil postavljen v višini 4.799.300.000 din, in sicer republiški proračun 3.018.652.000 din in Ljudski odbori 1.779.698.000 din.

Presegli smo 6.458.698.000 din ali 1.665.393.000 din več kakor je določal plan oziroma plan je bil izpolnjen s 134%.

Republiški plan dohodkov je bil ostvarjen s 131%, plan ljudskih odborov pa s 139%. Če k tem sredstvom prištejemo še dohodke, ki so jih podjetja ustvarjala iz dohodkov in amortizacije za neposredno financiranje investicij, potem lahko ugotovimo, da so naši proračunski dohodki napram letu 1948 porastli, četudi je bila zmanjšana udeležba na zveznih dohodkih oziroma povečana udeležba zveznega proračuna na republiških dohodkih.

Dejansko povečanje dohodkov nam je tudi omogočilo, da pristopimo k sestavljanju dodatnega proračuna izdatkov za leto 1949, s čimer bomo odpravili vse neurejene obveze iz preteklih let in s kritično nepredvidenih izgub omogočili podjetjem, da svoje poslovanje uredijo, da nam omogočijo finančno preizkusiti rentabilnost svojega poslovanja in podvzamejo mere, ki morajo odpraviti vsaka nadaljnja neskladja in nepravilna obremenjevanja proračunskih sredstev.

Najvišje preokračanje plana smo dosegli v dohodkih iz gospodarstva, in sicer v tržnem dobitku za 25,7%; v dobitku iz državnih gospodarskih podjetij 346% in v raznih dohodkih iz gospodarstva 500%. Kar skupno predstavlja 844 milijonov din. Davka na dohodek smo dosegli za 454 milijonov več, kakor je predvideval plan in sicer smo presegli za 11% davek na dohodek delavcev in nameštencev ter za 113% postavko za ostalih davkov, dočim smo tekočo dohodnino kmetov dosegli z 99%. Vsi ti odstotki zgornjo mnogo večjo disciplino plačevanja, kakor pa je vladala v letu 1948. Eдина postavka, kjer v letu 1949 nismo dosegli predvidenega plana, so dohodki uradov in ustanov. Od planiranih 619 milijonov smo dosegli samo 438 milijonov in sicer izkazujemo v republiškem proračunu 105 milijonov pod plan-

dikalnih in ostalih organizacij pa je, da z ljudsko inšpekcijo intervenirajo proti raznim nepravilnostim in pomagajo pri zboljšanju organizacije naše preskrbe.

V nepopolni organizaciji naše trgovinske mreže, v njenem nepravilnem poslovanju in v neigibni distribuciji leži še mnogo krivde za neredno zajamčeno preskrbo ne samo z živili, marveč tudi z industrijskimi potrošnimi predmeti. Lahko rečemo, da je promet blaga na svobodnem trgu mnogo bolj gibčen, kakor pa v garantirani preskrbi. Vse obsebe vredno je, da naši trgovinski gosisiti dajejo kvalitetnejše blago na svobodni trg, nekvallitetno pa v zajamčeno preskrbo. Svobodna prodaja po višjih cenah ima namen, da absorbira viške kupne moči, toda ne na škodo zajamčenih oskrbovancev. Tu je najobčutljivejša točka, kjer mora ljudska inšpekcija intervenirati. Zajamčeni oskrbovanci morajo od razpoložljivega blaga dobiti kvallitetno blago. Vse naše sile morajo biti usmerjene v to, da tisti, ki dajejo največ za izgradnjo socializma, dobijo tisto, kar jim pritiče.

Tovariši, ljudski poslanci! Vsi skupaj se moramo z vso odločnostjo boriti proti birokratizmu v državni upravi, še posebej pa tam, kjer neposredno škoduje življenjskim pogojem naših delovnih ljudi. Našemu delavskemu razredu, ki odlično izpolnjuje svoje naloge, mora biti posevečena vsa naša pozornost. Pomislite samo, kaj pomeni številka 144 udnarikov, ki so svojo petletno proizvodno nalogo izpolnili v treh letih. To svojo veliko zmago so v nedeljo praznovali v Ljubljani. Imamo približno 35.000 udnarikov v Sloveniji, to je še nekako četrtina vseh v proizvodnji zaposlenih ljudi. Če dodamo temu podatke o izpolnitvi lanskega letnega plana proizvodnje, potem vse to dovolj jasno priča o delovnem poletu in visoki moralni politični zavesti naših delovnih ljudi. Če bo državni upravni in administrativni aparat vestno opravil svoje naloge, hitro odpravil slabosti in napake, potem ni razloga, da bi dvomili tudi v izvršitev letnega plana, ki je pred nami.

Organizirana sila naše Partije in Fronte, moč naprej razvijajoče se naše socialistične demokracije, naše Titovo vodstvo so nam jamstvo novih nadaljnjih uspehov.

sko številke in pri ljudskih odborih 75 milijonov. Četudi je v neki meri vplivalo na tako stanje dejstvo, da smo v letu 1949 del ustanov financirali neposredno iz njihovih dohodkov, je vendarle glavni vzrok tako visokega primanjkljaja negativen odnos mnogih ustanov do solidnega finančnega poslovanja. Številni pregledi raznih ustanov so nam odkrili njihov malomaren odnos do finančnih sredstev, nepravilno ali celo neupravičeno žrpanje sredstev, ki bi morala biti odvedena v proračun, neurejeno knjigovodstvo, zadostna skrb za zaupani material itd. Vse to seveda povzroča, da se stroški sorazmerno dvigajo in da zato ustanove niso ustvarjale tistih sredstev, ki bi jih morale odvajati v proračun. Da v letu 1950 ne bo istih slabosti, predvsem pa da omogočimo redno in pravilno kontrolo, vključujemo vse ustanove, ki so se doslej financirale iz lastnih dohodkov, neposredno v proračun. S tem seveda sam problem še ne bo v celoti rešen, če ne bodo vse ustanove dosledno spreminile svojega odnosa do finančnih sredstev, do pravilne štednje in do dnevnne neposredne kontrole.

Izdatke smo v letu 1949 izvršili v glavnem po predvidenem planu. Večje razlike so v investicijah, kjer je stalno pomanjkanje delovne sile in primanjkljaj predvsem instalacijskega materiala zahtevalo, da vključujemo v svoj plan nove objekte in nove naloge, kar je sicer izključevalo možnost, da bi izpolnili plan investicij v celoti po objektih, omogočalo pa, da se približamo izpolnitvi po vrednosti.

V kolikor skrivajo take spremembe v sebi nevarnost, da bi redne investicije trpele na račun naknadno predvidenih, bo treba seveda podvzeti ostre mere. Predvsem pa bomo morali, vsaj s finančne strani zaostriji vprašanje pravočasnega povezovanja naknadno predvidenih izvenplanskih investicij z razpoložljivimi finančnimi sredstvi.

V preteklem letu se je večkrat dogajalo, da so prav zaradi neurejenega finančnega vprašanja nastajale težave tam, kjer je bilo sicer zagotovljeno vsa razena finančnih sredstev. Res je, da finančna sredstva ne smejo predstavljati problema, kadar nastopajo nujne investicije. Toda če naj govorimo o rednem gospodarjenju, če moramo skrbeti za pravilno usmerjanje delovne sile, če naj nam dinar omogoča kontrolo izvršenih del in kočno, če naj delavci in dobavitelji prejmejo pravočasno plačilo, potem morajo tudi za take investicije biti predhodno zagotovljena sredstva, kakor so v proračunu za vsa redna investicijska dela. V letu 1950 bomo morali zato zaostriji vprašanje pravilnega finansiranja investicij, ker samo na ta način uspostavimo osnovni pogoj za pravilno kontrolo izvršenih del.

Visoko smo v letu 1949 preokračali izdatke za državno upravo. V glavnem je to posledica formiranja oblastnih odborov, ki so se dopolnjevali posebno v zadnjem četrtletju. Velik del preokračanja je posledica nezadostne borbe za znižanje administrativnih izdatkov. V borbi za to znižanje smo sicer dosegli že lepe uspehe, vendar se naši uradi prav gotovo še niso pridružili tistim podjetjem, ki dnevno izboljšujejo način svojega dela, ki se dnevno izpopolnjujejo in zato pomeenjajo samo polizvodno. V tej smeri bomo morali podvzeti v letu 1950 še nove ukrepe, ki morajo izboljšati in pomeeniti naš administrativni aparat, pa tudi zmanjšati njegov obseg.

Pokazani finančni uspehi v letu 1949 se bodo po končnih zaključkih sicer še nekoliko spremenili, vendar ne bistveno. Takšni, kakršne smo že lahko podali, pa pričajo, da lahko stopamo v novo proračunsko leto s polnim zaupanjem v nadaljnji porast virov za financiranje, tako gospodarskih potreb, kakor tudi celotne administracije.

Proračun za leto 1950 predvideva 6.578.800.000 dohodkov in prav toliko izdatkov, oziroma s sredstvi za neposredno financiranje investicij 8.066.400.000 din. Proračun je za 87% višji od proračuna za leto 1949 oziroma za 83%. Če upoštevamo tudi lastno financiranje. Če upoštevamo realizacijo dohodkov v letu 1949, je plan dohodkov za leto 1950 samo za 2% višji, kar pomeni, da je vključb znižani udeležbi republiškega proračuna na zveznih dohodkih podano jamstvo, da bodo dohodki ustvarjeni, posebno še, če upoštevamo, da bo znašal porast narodnega dohodka leta 1950 v odnosu na 1949 16,5%.

Zanimiva je primerjava porasta proračuna izdatkov od leta 1947 dalje. Če vzamemo proračun za leto 1947 s to, potem je indeks za leto 1948 149, oziroma z neposrednim financiranjem 165, indeks za leto 1949 148, oziroma z neposrednim financiranjem 189 in indeks za leto 1950 204, oz. z neposrednim financiranjem 250. Vkljub vsakoletnemu porastu proračuna izdatkov pa lahko ugotovimo, da nam prav tako naraščajo tudi lastni viri za financiranje naših potreb. Dočim smo bili v proračunu za leto 1948 udeleženi na davku na promet proizvodov, ki je zvezni dohodek s 14% in je delež na vseh zveznih dohodkih kril 28,7% našega proračuna, smo bili v proračunu za leto 1949 udeleženi na davku na promet proizvodov s 6% in je delež na vseh zveznih dohodkih kril 17,2% našega proračuna ter smo v letu 1950 udeleženi na davek na promet proizvodov z 2,5% in krije delež na vseh zveznih dohodkih 6,7% naših izdatkov.

To dokazuje nadaljnje širjenje naše gospodarske osnove in dviga naš prispevek skupnosti, ki pa na drugi strani prav tako povečuje svoj prispevek naši republiki in obliki zveznih investicij, povečanih prehranskih fondov in drugo. Primerjava doseženih proračunskih dohodkov nam kaže sledečo sliko, če vz-

memo dohodke v letu 1947 s to: doseženi dohodki v letu 1948 148, v letu 1949 141 in plan 1950 144.

Vsi dohodki v republiki ne glede na to, v kateri proračun se stekajo in tudi oni, ki jih podjetja koristijo za investicije izven proračuna, porastejo, če vzamemo leto 1947 z indeksom 100 takole: leta 1948 — 161, leta 1949 — 215 in plan leta 1950 — 235. To je najvernejši odraz porasta narodnega dohodka, to se pravi povečane proizvodnje iz povečanih kapacitet v industriji in prav tako intenzivnejše proizvodnje v kmetijstvu.

Osnovne značilnosti proračuna za leto 1950 so sledeče:

1. Zvišana so sredstva za investicije.
2. Izboljšan je odnos do prosvete in zdravstva.
3. Zmanjšana so sredstva za državno upravo.

4. Vsi dohodki iz gospodarstva absolutno in relativno narastejo.

5. Relativno se znižuje prispevek privatnega sektorja v dohodkih.

6. Izvršene so nadaljnje bistvene spremembe v razmerju republiškega proračuna in proračunov ljudskih odborov.

O samih investicijah ne bom podrobneje govoril, ker bo o njih poročal predsednik planske komisije. Poudaril bi samo, da bo treba za izpolnitev te naloge, ki predstavlja povečanje za 53% napram letu 1949 velikih naporov, predvsem ostre borbe za rednost delovne sile, borbe za nadaljnje povečanje storilnosti v samem gradbeništvu, istočasno pa mnogo ostrejšo borbo za pravilno izkoriščanje fonda plač, katerega zaradi pomanjkanja delovne sile ne smemo prekoračevati z nepravilnim nagrajevanjem oziroma prekvallficiranjem delovne sile, temveč samo po tem, ko je bil dejansko dosežen višji efekt, kakor pa je po normi predviden. Samo tako bodo nagrade dobile svoj pravi smisel in bodo močna vzpodbuda za hitro premagovanje vseh težav.

V glavnem predstavlja povišanje investicijske kvote, določena za rudarstvo in elektrogospodarstvo. Prenos teh dveh panog gospodarstva v republiško kompetenco pomeni nadaljnje utrjevanje načela, da je neposredno upravljanje peditnih podjetij z nižjimi organi oblasti bolj učinkovito, predstavlja pa tudi nadaljnjo demokratizacijo celotnega našega gospodarskega aparata.

Od celotnih investicij 3.549.500.000 bo financiranih 2.317.500.000 iz proračuna, 1.487.000.000 pa iz lastnih sredstev podjetij.

Iz proračunskih sredstev je predvidenih 1.807.000.000 din za kapitalno izgradnjo, 1.010.500.000 din pa v korist družbenega standarda. Od teh investicij odpade na republiški proračun 1.988.500.000 din in na ljudske odbore 829.000.000 din. Investicije L. O. finanstrane iz proračuna, so izključno v korist družbenega standarda.

K navedenim zneskom za investicije moramo priključiti še 830.000.000 din, ki jih daje zvezna vlada iz svoje rezerve za naše bolnice in univerze. Tako, da moramo ugotoviti, da je naš investicijski plan zelo obsežen in bo potreba mnogo naporov, da ga v celoti uspešno izvršimo.

Plan izdatkov za kulturo in prosveto je povečan v letu 1950 za 53,4% v odnosu do plana 1949 oziroma za 55,9% v odnosu do potrošnje v letu 1949. Plan izdatkov za socialno-zdravstveno zaščito je povečan v letu 1950 za 6,8% v odnosu do plana 1949 oz. za 15,2% v odnosu do potrošnje. Če pa upoštevamo, da izpadejo iz plana socialne zdravstvene zaščite pokojnine, ki jih bo v letu 1950 financiral zvezni proračun, potem je stvarno povečanje v odnosu do plana 1949 36,9% v odnosu do potrošnje pa 51,1%.

Vkljub nepopolnemu trošenju sredstev za prosveto v letu 1949 je bilo povečanje za leto 1950 nujno, ker siabo trošenje ni bilo dokaz, da je sredstev za prosveto preveč, temveč predvsem, da so še organizacijske slabosti, ki onemogočajo pravi razmah, pa tudi vprašanje plač vzgojiteljem oziroma njihova oskrba ni bila v celoti pravilno urejena. Prav tako bo treba v letu 1950 posvetiti večjo pozornost opremi in vzdrževanju šol. Ko torej zvišujemo sredstva za ljudsko kulturo in prosveto, ugotavljamo, da je to v popolnem skladu z resolucijo III. plenuma CK KPJ, ki pravi, da mora Partija posvetiti posebno pozornost razširitvi in vzdrževanju materialne podlage šolstva ter preskrbi šole in vzgojnih ustanov z inventarjem, učili in učnimi pripravami. Prav tako postavlja resolucija zahtevo, da moramo posvetiti večjo pozornost preskrbi in pravilnemu nagrajevanju prosvetnih delavcev, zlasti vaških učiteljev, da morajo okrajni in krajevni odbori takoj rešiti vprašanje preskrbe učiteljev na vasi, ter da morajo državni organi strogo upoštevati, da se bodo glede na prosvetne delavce uporabljali zakonski predpisi, ki omogočajo nagrajevanje in enakomerno napredovanje v službi. Če hočemo te sklepe pravilno izvršiti in tudi s finančnimi sredstvi prispevati k čim prejšnji odstranitvi sedanjih slabosti in pomanjkljivosti na področju šolstva, potem je povišanje proračunskih izdatkov za te namene neobhodno potrebno.

Prav tako pa je nujno potrebno, da v borbi za splošni dvig življenjskega standarda povečamo svojo skrb za zdravstvene ustanove. Res je, da danes našim bolnišnicam še ne moremo nabaviti vsega potrebnega materiala. Zato pa je nujno, da dvignemo nivo naših zdravstvenih ustanov kolikor dopuščajo obstoječa sredstva, saj služijo te ustanove delovnim ljudem, ki dnevno vlagajo nadelovne napore v svoje delo, da bi timprej dosegli zmago socializma pri nas. Socialistično pa pomeni tudi višji življenjski standard, boljše skrb za zdravje, boljše pogoje za hitro odzdravljenje. Prav tako pa je treba izboljšati delovne in življenjske pogoje vsem tistim, ki nosijo glavno skrb za zdravje obolelih delovnih ljudi. To

Ekspoze finančnega ministra Zorana Poliča

so zdravniki in zdravniško osebje, Zvezna vlada je s svojim sklepom, da razen gospod. strokovnjakov, znanstvenikov, novinarjev, kult. delavcev in drugih odlikuje in nagradi tudi zdravnike, nakazala pot, kako moramo obravnavati te probleme, kako moramo skrbeti, da dvignemo našo zdravstveno službo, ker s tem prav tako prispevamo h graditvi novega življenja pri nas.

Prav tako pa je zvezna vlada prispevala še posebna sredstva za našo bolnišnico, za učilnice naše zdravstvene fakultete iz zveznega proračuna, da nam olajša čim prejšnjo zgraditev teh ustanov.

V državni upravi preredujemo znižanje izdatkov za 4% v odnosu na plan leta 1949 oziroma če upoštevamo tudi rezervna sredstva, ki sicer služijo za dopolnjevanje potreb po vseh delih za 8%. V odnosu na izvršitev proračuna v letu 1949 pa predstavljajo znižanje 16%. Pri planu smo upoštevali rezervo zaradi tega, ker je bilo povzročeno potrošnje v letu 1949 prav na račun rezerve.

Ko govorimo o absolutnem znižanju sredstev za državno upravo, pa moramo še poudariti, da istočasno zvišujemo izdatke za krajevne in okrajne odbore, kar pomeni, da morajo biti izvršene v resorih temeljite spremembe, če hočemo vskalditi finančna sredstva s stvarno organizacijo. Zato je pred nami v letu 1950 težka in odgovorna naloga, da pristopimo v skladu s reorganizacijo v zveznem merilu tudi k odgovarjajočim spremembam v republiki. O sami reorganizaciji upravnega aparata našega gospodarskega sektorja danes še ne moremo govoriti, ker je še predmet diskusije, jasno pa je, da je še predmet zmanjšanja tako zvanega birokratskega aparata, ki se vzdržuje iz proračunskih sredstev, ter do okrepitve neposrednih operativnih vodstev, ki se vzdržujejo iz prispevkov podjetij. Da so spremembe potrebne, nam kaže vedno bolj naraščajoči administrativni aparat v našem gospodarstvu, ki ponekod že duši iniciativno hitrega in operativnega reševanja gospodarskih nalog. Prav gotovo pa bo ob tej reorganizaciji gospodarskih resorov doživel manjše spremembe tudi administrativni sektor, saj mora v celoti prenesti naložbo, da je treba reševanje administrativnih nalog čim bolj približati terenu. To pa pomeni, da je treba predvsem utrditi lokalne organe oblasti in jih usposobiti za hitro, učinkovito in pravilno reševanje problemov, ki nastajajo v okviru lokalnega gospodarstva.

Ad 4. V popolnem skladu s povečanjem kapacitete proizvodnje, v skladu z nadaljnjo borbo za večjo rentabilnost podjetij, za odločnejše znižanje stroškov proizvodnje nam tudi naraščajoči proračunski dohodki iz gospodarstva. Posebno važen je v tej zvezi porast lastnih sredstev podjetij za financiranje investicij, t. j. dobička in amortizacije, katerih dotok se dvigne v letu 1950 za 15% v odnosu do proračuna za leto 1949.

Dotim so dohodki iz gospodarstva predstavljali v letu 1949 43,5% celotnega proračuna, je njihov delež v letu 1950 vkljub absolutnemu povišanju proračuna 52%. To pomeni, da v letošnjem letu krijemo glavni del svojih potreb s sredstvi, ki jih daje socialistični sektor našega gospodarstva.

Za lokalne organe oblasti, predvsem pa za sama lokalna podjetja, bo najtrši oreh v borbi za dohodke ostvarjanje tržnega dobička, katerega dotok se mora povečati za 125% v odnosu na leto 1949. Težko ne bodo v samem določanju tržnega dobička in njegovem vplačevanju, temveč v pravilnem izvajanju politike cen, ki mora biti povezana s prodajo blaga po tako zvanem planu II. Mi smo imeli že v letu 1949 tako imenovani svobodni trg, kjer bi se morale cene blaga formirati s pravilno uporabo zakona o ponudbi in povpraševanju. Podjetja pa niso bila v tej borbi dovolj gibljiva. Na eni strani niso znala pravilno izkoristiti visokega povpraševanja s stalnim prilagajanjem cen, temveč so enkrat postavljene cene zadržala za vsa zaloge, na drugi strani pa so izkoristila kot visoko konjunkturalne artikule za ustvarjanje tržnega dobička tudi takšno blago, ki predstavlja danes za našega delovnega človeka s ozirom na njegov kulturni nivo osnovno življenjsko potrebščino.

Prav tako niso uspela podjetja blaga, ki je namenjeno prosti prodaji, kanalizirati v skladu s dotokom gotovinskih sredstev na teren. Tako niso bile zložene s tem blagom trgovine na vaseh, kjer se je uspešno izvrševal odkup kmečkih pridelkov, ali v industrijskih centrih, kjer so delovni ljudje večkrat brezuspešno iskali odgovarjajoče blago, ki bi ga nakupili s sredstvi, doseženimi z visokim povišanjem storilnosti dela. Težko prilošni denar mora najti v trgovinski mreži odgovarjajoče dobro blago. Tega se bodo morala zavedati vsa podjetja, ki se imajo svojo proizvodnjo usmerjeno na prosti trg. Samo z boljšim blagom, s pravilnim in stalnim reguliranjem cen, s pravilnim usmerjanjem blaga, z iskanjem novih tržišč neposredno na terenu in z drugimi uspešnimi ukrepi bodo omogočila, da sicer visoko postavljen plan dohodkov iz gospodarstva tudi res dosežemo in če mogoče celo presežemo.

Glavna vira dohodkov od prebivalstva sta davek na dohodek delavcev in namščencev, za katerega predvidevamo v letu 1950 porast za 9% v odnosu do plana 1949 oziroma za 4,5% v odnosu do izvršitve in davek na dohodek kmetov, za katerega predvidevamo, da bo upoštevalje tudi še zaostale davke iz leta 1948 in 1949 — porastel v odnosu do plana 1949 za 1,3%, odnosno padel v odnosu do izvršitve v letu 1949 za 31%. Tolklo znižanje tega davka v odnosu na izvršitev v letu 1949 je predvsem posledica dejstva, da smo uspeli v preteklem letu izterjati skoraj vse davčne zaostanke.

Planirani porast davka na dohodek od delavcev in namščencev je razum-

ljiv, saj se z ozirom na nadaljnji porast kapacitet naše industrije in v zvezi z novimi nalogami v gradnjah postavlja pred nas važna — prav gotovo ena odločilnih nalog, da dvignemo število delovne sile in s tem zagotovimo nemoten razvoj našega gospodarstva.

V celoti pa udeležba dohodkov od prebivalstva ob siceršnjem malenkostnem absolutnem porastu od 82% v proračunu za leto 1949 na 29% skupnih proračunskih dohodkov v letu 1950.

Če tudi predstavljajo dohodki iz gospodarstva vedno močnejši, oziroma v proračunu za leto 1950 že pretežni vir

sredstev za pokrivanje naših proračunskih potreb, je davek na dohodek, predvsem dohodnina kmetov še vedno prav tako važen dohodek, ki pa ni samo suho proračunsko sredstvo, temveč tudi naše močno politično orožje v borbi za omejevanje špekulantskih tendenc na vasi. To dejstvo nam še posebno narekuje, da smo pazljivi pri izvajanju dohodninskih predpisov na terenu. Res je borba za pravočasno doseganje predvidenih dohodkov važna naloga, ki jo moramo dnevno izpolnjevati. Toda pri tem smo daleč od misli, da naj velja načelo: doseči dohodek za vsako ceno. Osnovno načelo nam mora biti spoštovanje predpisov, ki jih dajejo zakoni in uredbe in povečanje finančne discipline pri vplačevanju odmerjenih zneskov. Če se pa kljub temu nahajajo na vasi še večja gotovinska sredstva, je stvar trgovine, da jih s pravilno razporeditvijo blaga zajame ali stvar propagatorjev denarnega varčevanja, da mobilizirajo to gotovino v naše kreditne ustanove. Odmerjati toliko davkov, kolikor je predvidene gotovine na terenu, ne pa kolikor odgovarja stvarnim dohodkom, je zato odločno nasprotno tendenco ljudske oblasti.

Odgovarja birokratskim, neživljenjskim in zato škodljivim posegom v naše gospodarstvo, ne pa zahtevi po pravilnem vključevanju kmetijstva v naše skupne napore za dvig proizvodnje. Zato moramo samokritično ugotoviti, da napake, ki so bile izvršene s pretiranim zviševanjem odmere davkov kmečkim gospodarstvom za leto 1948 niso bile v redu, ker so povzročale negotovost tudi v tisti večini rednih davčnih vplačevalcev, ki so svoje obveznosti vedno točno poravnali, ker so slabše uglede davčnih komisij, ki predstavljajo važen faktor v naši davčni politiki, ker so slabše povezanost delovnih kmetov v borbi proti špekulantskim elementom na vasi in ker so ponekod celo dajale tem elementom v roke orožje v njihovi borbi zoper ljudsko oblast. Prav tako so te napake objektivno slabše razvili zadržanost, ne pa kakor so nekateri mislili, da si bodo z zviševanjem odmere davkov olajšali propagando za zadrugo. Najmočnejše so prišle napake v odmeri do izraza v okrajjih Ptuj, Maribor-okolica, Poljčane, Krško ter v Ljubljani mestu.

Ko so bili pravočasno podvzeti vsi potrebni ukrepi, je bila odmera vskladena z gospodarsko močjo kmečkih gospodarstev in tako zopet pravilno vključena v nujno gospodarske mere, ki jih moramo danes podvzemanj pri uravnavanju odnosov individualnih kmetov do socialističnega gospodarstva. O pravilnosti dokončne odmere za leto 1948 pričla predvsem uspešna izterjava, saj je ostalo samo še 4,8% odmerjenih davkov za leto 1948 neizterjanih. Od tega zneska je največ dolžnikov v okraju Ptuj, kjer bo moral podvzeti 10 sam in s pomočjo OBLO vse potrebne ukrepe, da končno vendarle uvede tudi v davčno izterjavo red, saj je edini okraj, kjer so doslej še vsako leto zaključili z večjimi zaostanki.

Pravilnost odmere pa nam kaže tudi razmerje obremenitev med poedinimi kmečkim skupinami. Prav tako se v tem razmerju zreali naša pravilna politika v uporabljanju davčnih predpisov.

Če označimo skupno število kmečkih gospodarstev s 100, skupni dohodek s 100 in prav tako predpisani davek s 100, potem je doseglo: 59% malih kmetov in bajtarjev 22% skupnega dohodka in 9% davkov, 52% srednjih kmetov 45% skupnega dohodka in 39% davkov, 9% velikih kmetov 30% skupnega dohodka in 52% davkov.

Tako razmerje je predvsem posledica progresivnosti v davčni odmeri, ki zahteva, da je višji dohodek tudi višje obremenjen z davki.

Če upoštevamo, da znaša povprečna obremenitev kmečkega gospodarstva z davki 7300 din, in sicer pri tem malega kmeta 2900 din, srednjega 9400 din in velikega 47.000, potem moramo ugotoviti, da je ta obremenitev prav gotovo snosna, posebno še če upoštevamo raz-

merje cen industrijskega blaga in cen kmetijskih proizvodov in še posebno, če primerjamo to obremenitev s predojnim stanjem.

V kolikor so odstopanja od povprečkov, sme biti to samo posledica višjih dohodkov, ne pa namernih, neosnovanih in nekontroliranih zviševanj davčnih odmer. To je važno poudariti posebno sedaj, ko vršimo dokončno odmero davkov za l. 1949 in ko hočemo doseči mnogo tesnejše sodelovanje tako davčnih komisij, kakor tudi zborov volivcev z organi oblasti.

Ne samo, da moramo v prvih mesecih poskrbeti za pravilno odmero davkov za leto 1949, vložiti moramo tudi vse napore, da bodo tako akontacije za leto 1950, kakor tudi dokončno odmerjeni davki za leto 1949 pravočasno plačani. V letu 1949 so plačali kmetije 76% akontacij za leto 1949, obrtniki 77% in drugi poklici 82%. Za preteklo leto je to prav gotovo velik uspeh, če upoštevamo, da smo doslej zaključili vsako leto z mnogo večjimi zaostanki. Sedaj pa je pred nami naloga, da dosežemo tekoče vplačevanje, kar bo olajševalo na eni strani našo gotovinsko situacijo, na drugi strani pa omogočilo, da bodo kmečka gospodarstva poravnala davčna bremena brez vseh večjih težav. Isto velja tudi za druge davčne zavezance. Doslej so se OLO vse preveč pečali samo z dohodnino kmetov in pozabljali, da je tudi za odmero obrtnikom in drugim potrebna skrbna priprava, vestno zbiranje podatkov in odločna izterjava. Pri vseh vrstah odmere davkov na dohodek bo treba zaostri disciplino pravočasnega plačevanja, ker se s tem izognemo prisilnim ukrepom, prav tako pa zaostri skrb za solidno zbiranje osnovnih podatkov in za pravilno uporabo načela množičnega sodelovanja pri odrejanju višine dohodka. Na ta način bomo dosegli, da bo postala tudi odmera dohodnina močan instrument za uravnavanje odnosov individualnih gospodarstev do skupnosti, predvsem pa dober pripomoček v borbi proti špekulantskim tendencam, navzvenju cen in drugim popuzom slabljenja našega skupnega gospodarstva.

Razmerje v proračunu, ki kaže obseg republikanskih organov v odnosu do obsega lokalnih organov oblasti, je prav gotovo merilo za demokratičnost same oblasti. V proračunu za leto 1950 bomo izvršili velik korak dalje v demokratizaciji naše uprave, saj predvidevamo, da se bo razmerje v administrativnem delu proračuna, ki je bilo v proračunu za leto 1949 50:50, spremenilo na 61:39 v korist ljudskih odborov. Jasno sicer, da sama sredstva in spremenjen odnos v proračunu ne more zajameti demokratičnosti uprave, ker so za to predvsem potrebni pravilni prijem i izvajanja določenih nalog na terenu, pravilen odnos do ljudi, ki morajo vsi sodelovati tudi v izvajanju upravnih nalog, toda podani so materialni pogoji, da se lahko razvije obseg in vpliv lokalnih faktorjev oblasti.

Dočim je bila naša osnovna naloga v letu 1949, kar se tiče naše uprave, da zgradimo oblastne ljudske odbore in utrdimo njihovo avtoriteto, je naša najvažnejša naloga v letu 1950, da razvijemo upravno in s tem tudi gospodarsko iniciativno krajevnih ljudskih odborov.

Začne volitve v krajevne ljudske odbore so pokazale predanost ljudstva osvobodilni fronti, zaupanje v vodstvo naše Partije, zaupanje v zmago socialistične izgradnje pri nas. To zaupanje volivcev orodje in polni meri izkoristiti z njihovo aktivizacijo na terenu pri izvajanju osnovnih upravnih in gospodarskih nalog. Doslej so okrajni LO bolj mačehovski skrbeli za razvoj KLO. Niso skrbeli niti za njihovo pravočasno dajanje s finančnimi sredstvi, ki so bila odrejena po proračunu. V letu 1950 jim moramo ne samo zagotoviti odrejena sredstva, temveč tudi pomagati, da jih bodo znali pravilno in koristno izrabiti. Novi odborniki v KLO so prevzeli svoja mesta s pripravljenjem, da bodo koristili skupnosti. Mi jih moramo v tem pripravljanju utrditi in v najkrajšem času usposobiti za vodstvo lokalne uprave. Samo tako bo mogoče pravilno urediti odnose s terenom, t. j. vprašanja odkupov, davkov, preskrbe in podobno.

Znano je, da so organi na terenu zagrešili v preteklosti mnogo napake, včasih tudi težke, ki so se sicer dale popraviti, ki pa so večkrat imele težje posledice. Vzrok ni bil samo v nepravilnem delu finančnih, odkupnih in drugih organov, temveč predvsem v nesodelovanju celotnih kolektivov, ki morajo predstavljati nosilce oblasti na terenu. Ljudski odbori, predvsem krajevni, niti v odmeri davkov, niti v odkupu niso izpolnili v celoti svoje dolžnosti.

Toda dokler jih ne bomo usposobili in dokler ne bodo hoteli vršiti v polni meri svojih nalog, bodo napake.

KLO postajajo vedno izrazitejši nosilci oblasti na terenu. Zato pa morajo tudi vedno bolj solidno vršiti svoje delo in zato je nujno potrebna njihova temeljitejša organizacija.

Proračun za leto 1950, določa, da se zaradi takih potreb pri KLO dvignejo njihova sredstva za 76% v odnosu do plana 49. Pravilako predvideva, da se okrajnim LO povečajo proračuni za 25% v odnosu do plana za leto 1949. Možnost takega dviga finančnih sredstev za lokalno upravo je prav gotovo velik uspeh v sestavljanju proračuna za leto 1950, saj neposredno prispeva k vključevanju novega števila delovnih ljudi v državno upravo, posredno pa tudi razbija birokratske tendence, ki so se ponekod že pojavljale v centralni državni upravi. Boriti se moramo za to, da bo proračun s takim razmerjem med centralnimi in lokalnimi organi oblasti v celoti tudi izveden.

V letu 1949. je bil eden naših osrednjih problemov borba za uravnoteženje kupnih in blagovnih fondov. II. plenurn CK KPJ je v svoji resoluciji o tekočih nalogah na področju gospodarstva glede tega ugotovil:

Hkrati plenum ugotavlja, da socialistična podjetja, kakor tudi državna administracija v nevarni meri kršijo plan kupnih fondov s protiplanskim zviševanjem denarnih prejemkov, kar samo navidezno koristi, dejansko pa resno škoduje življenjskemu standardu mestnega in industrijskega prebivalstva.

Plenum CK je sklenil: 1. vse do okrajev je treba globalno in časovno izdelati plane ravnotežja kupnih in blagovnih fondov ter zagotoviti v operativi ustrežajočo plansko disciplino;

2. začeti ostro borbo za izpolnjevanje uredb in predpisov glede tarif in nagrajevanja; gotovinska obratna sredstva gospodarskih podjetij znižati na dejansko potrebni minimum.

To so bile osnovne direktive vsemu našemu gospodarskemu aparatu, da od strani nevarnost povečanja gotovinskega obtoka brez skladnega in istočasnega povečanja odgovarjajočih blagovnih fondov. Zato so bili na eni strani zaostri napor, da naša proizvodnja čim več blaga za široko potrošnjo, da proizvajava kvalitetnejše blago, da se povečajo prehrabeni fond i in da si ustvari trgovina čim tesnejši stik s terenom, na drugi strani pa smo razvili večjo skrb za pravilnejše uravnavanje odtoka gotovine na teren. Danes lahko ugotovimo, da smo v tej borbi dosegli lepe uspehe, da smo uspeli povečati blagovne fond e, kar se odraža tudi v tendenci zniževanja cen nekaterim artiklom in predvsem v učvrstitvi vrednosti našega dinarja. Če si hočemo ogledati stanje tudi v številkah, nam daje lepo sliko izboljšanja izpolnjevanje gotovinskega plana. Planiranje gotovine smo pričeli sistematično urejevati v letu 1948. V letu 1949. smo že lahko pristopili k rednim tromesečnim in mesečnim gotovinskim planom.

Po gotovinskem planu za leto 1949. smo predvidevali, da se bo povečal denarni obtok v republiki Sloveniji za 198 milijonov, kar je razumljivo, če upoštevamo visok procent industrializacije in relativno visok donos v kmetijstvu. S pravilno kontrolo nad odvečno gotovino, z boljšim uravnavanjem gotovine na drobno, z razširitvijo gotovinske mreže in z ustvaritvijo večje discipline pri odvajanju proračunskih dohodkov, predvsem dohodnih, pa smo uspeli ne samo da ostane v okviru predvidenega plana, temveč celo, da je bil odtok gotovine za 939 milijonov nižji, kakor pa je bilo predvideno po planu. Prav gotovo je to dokaz, da se celotni naš gospodarski aparat zaveda pomena dejstva, da morajo biti blagovni fond i večji od denarnih ne pa obratno.

Vendar pa so se tudi na gotovinskem planu v letu 1949. odražale mnoge slabosti, ki jih po finančni plati za sledujoče v našem gospodarstvu doslej še vsako leto. Tako nas dobri uspehi vse preradi uspavajo, da popuščamo v svojih naporih za ohranitev finančne discipline. Ostri štednji s finančnimi sredstvi v začetku leta sledi prekomerno trošenje proti koncu leta in podobno. Zato tudi v izpolnjevanju gotovinskega plana v letu 1949. ni bilo pravilnega ravnotežja med poedinimi tromesečji. V prvem četrtletju smo dosegli za 810 milijonov ugodnejši emisijski efekt, v drugem za 369 milijonov, dočim je bil v tretjem za 325 milijonov slabši od predvidenega in zopet v četrem, ko smo zaostriili kontrolo, za 85 milijonov ugodnejši od predvidenega, skupno torej za 939 milijonov ugodnejši od predvidenega.

Res je, da mnoge slabosti še vedno izvirajo iz nepravilnega planiranja, še več pa iz nepravilnega zasledovanja izpolnitve plana. Največ gotovinskih dohodkov nam daje trgovina na drobno, kjer smo izpolnili plan s 96%, proračunski dohodek, kjer smo izpolnili plan s 101%, in gostinstvo, kjer smo izpolnili plan s 111%. Dejstvo pa je, da niti v trgovini niti v gostinstvu nismo izčrpali vseh možnosti. O tem nam priča n. pr. hitra razprodaja blaga, ki ga dajejo na teren nekateri okrajji potom svojih potujočih poslovalnic. Tak sistem prodaje bo treba še bolj izpolniti in s parolo, da je treba dati čim boljše blago z mnogovrstno izbiro čim bliže terenu uspostaviti res ljudsko trgovino, ki se bo borila za to, da v čim večji meri ustreže kupecem in tako prispeva še večji delež pri utrjevanju vrednosti našega dinarja. Največji obtok gotovine je bil v plačah, kjer smo izpolnili plan s 94%, pokojninah, kjer smo izpolnili plan s 106% in z odkupi poljedelskih pridelkov, kjer smo izpolnili plan s 84%.

Seveda ni bila borba za zmanjšanje gotovinskega obtoka povsod enakomerna. To velja tako za poedine tokove, kakor tudi za poedine oblasti oziroma okraje. Tako so n. pr. okrajni LO Poljčane, Jesenice in Tolmin dosegli mnogo ugodnejše uspehe kakor pa so bili predvideni s planom in to predvsem na račun vestnega zbiranja proračunskih sredstev, dobro urejene trgovine in široko razpredene mreže hranilnih ustanov, dočim so OLO Kranj, Dravograd in Kamnik stalno prekoračevali plan obtoka predvsem zaradi svojega negativnega odnosa do proračuna, do službe varčevanja in sploh do vseh možnosti pravilnega usmerjanja gotovine. Zato je razumljivo, da je v teh okrajjih prihajalo do težav z gotovino, ker banke niso mogle pravočasno stavljati na razpolago sredstev za plače in mezde (v razne gotovinske

nabavke. Prav gotovo, da odgovarja za tako stanje izvršni odbor okrajja oziroma tisto poverjenstvo, ki svoje obveze do gotovinskega plana ni izpolnilo.

V letu 1950. moramo borbo za pravilno uporabljanje in upravljanje gotovine še bolj zaostriiti. Sklepi II. plenurn CK KPJ glede tega veljajo v tem letu še v večji meri, zato ker je to gospodarska potreba, ki nam jo sedanja faza izgradnje socializma pri nas še v večji meri narekuje in pa tudi za to, ker so se lahko vsa podjetja in ustanove v teku enega leta doobra seznanile s predpisi glede gotovine in so torej sposobna opustiti vse napake, ki so kakor koli zavirale njihovo uspešno sodelovanje v borbi za odpravo nepravilnih, neprimernih ali prekomernih gotovinskih izplačil, najsi bo to v obliki nepravilno klasificiranih mezd in plač ali pa neupravičenih nagrad. Vsi organi oblasti morajo biti prežeti z zavestjo, da je borba za pravilno trošenje gotovinskih sredstev sestavni del naše borbe za ravnotežje blagovnih in kupnih fondov in zato tudi sestavni del naše borbe za zgraditev socializma pri nas. Zato se ne sme dogajati, kakor na primer v okraju Dravograd, kjer se I. O. ni potrudil, da bi si ustvaril potrebno gotovino v banki s pravilno izterjavo dohodnine, katere ima še dovolj na terenu, temveč je za izplačilo nagrad svojim uslužbencem odvzel gotovino proti vsem predpisom iz okrajnega magazina in to kljub opozorilu podjetja, da to ni dopustno.

Vprašanju fonda plač in kršenju predpisov o tem fondu bomo morali posvetiti v letošnjem letu mnogo več pozornosti. Še vedno so primeri, da so delavci v podjetjih nepravilno razporejeni, da podjetja zvišujejo plače, samo da si zagotovijo delovno silo, ne pa da bi bilo povišanje posledica povečanega delovnega učinka, da se podeljujejo nagrade ne da bi bili za to razlogi v uspešni izpolnitvi proizvodnega plana itd. Prav tako pa tudi mnoga podjetja pozabljajo, da jim bo gotovina za plače ali druge potrebe na razpolago v banki samo, če bodo njeno potrošnjo vnaprej planirala. Zato bo treba borbo za pravilno izvajanje gotovinskega plana letos zaostriiti na vseh sektorjih, ker nam sicer ugodna situacija v obtoku ne sme vzbuja ti nekega nezdravega zadovoljstva, temveč nam mora biti le vzpodbuda, da se da doseči še mnogo več in mnogo boljše.

Če govorimo o proračunu, moramo zaradi celotnejšega pregleda omeniti tudi kreditni plan. Sredstva kreditnega plana služijo našemu gospodarstvu za hitrejšo in pravilnejše urejevanje medsebojnih odnosov podjetij, kot kontrolno sredstvo za pravilno izvajanje gospodarskih nalog, tako proizvodnje, kakor transporta blaga in kot dopolnilna sredstva začasno financiranje gospodarstva izven proračuna. V porasti kreditov se lahko odraža tudi porast proizvodnje; lahko pa nam je previsoka potrošnja, ki ni v skladu s porastom proizvodnje, signal za težje napake v organizaciji poslovanja ali za namerno povzročene škode.

Izvajanju kreditnega plana je treba zato tudi v bodoče posvečati vso pozornost.

V kontrolnem smislu so najznačilnejši krediti za redna obratna sredstva. Njihov porast v letu 1949. je v odnosu do leta 1948. 38%. Tako povečana kreditna sredstva so bila z 31. decembrom 1949 izčrpana s 93%. V zvezi s krediti bi opozoril na eno nepravilnost. Mnoga podjetja pa tudi nekatera njihova upravno-operativna vodstva so mnenja, da krediti niso važno vprašanje in da jih lahko neomejeno trošimo. Zato tudi dosegajo visoka prekoračenja. Skupno so bili krediti prekoračeni v tretjem četrtletju za 1500 milijonov. Z zaključkom leta smo znižali to prekoračenje na 882 milijonov. Stanje s tem seveda še vedno ni zadovoljivo in bo treba v letošnjem letu napovedati ostro borbo vsakemu neupravičenemu prekoračenju. Naš gospodarski in upravni aparat se mora zavedati, da z nesolidnim trošenjem kreditov nujno nastopa vprašanje rentabilnosti proizvodnje, da krediti nadomeščajo v nekem smislu gotovino in zato tudi z njimi vplivamo na ravnotežje kupnih in blagovnih fondov in predvsem, da je štednja s krediti prav tako, kakor štednja z gotovino osnovni pogoj za utrjevanje vrednosti dinarja.

V okviru postavljenega kreditnega plana tvori važno postavko zadrudni krediti, katerih je bilo v letu 1949. dodeljeno 1091 milijonov. Razen teh kreditov, ki so jih razne zadruge prejemale za obratna sredstva, so bili dodeljeni vsem vrstam našega zadrudništva še posebni investicijski krediti v višini 432 milijonov za gradnje, nakup opreme, živine in drugo.

Tako v kreditih, kakor tudi v drugih sredstvih se odraža vsa skrb državnih organov za napredek zadrudništva. Dejstvo, da so bili stavljeni tolikšni krediti na razpolago, da je v investicijskem planu proračuna za leto 1950. predvideno 200 milijonov za zadrudne gradnje in da bodo nadaljnji novi krediti za zadrudno gospodarsko izgradnjo stavljeni na razpolago v novem kreditnem planu za leto 1950., priča o važnosti zadrudništva, o njegovi vedno pomembnejši vlogi v našem gospodarstvu in zahteva, da vsi organi oblasti, da vsi mi vložimo čim več svojih sil za njegovo nadaljnjo utrditve in razširjenje.

Skupno je razpolagala republika Slovenija v preteklem letu z 9178 milijoni kreditov, kar pomeni 17% več kakor pa v letu 1948.

(Nadaljevanje na četrti strani)

Ekspoze finančnega ministra Zorana Poliča

(Nadaljevanje s tretje strani)

Ce bomo v letu 1950 še ostreje postavili vprašanje spoštovanja kreditnih predpisov, če bomo onemogočili izkoriščanje kreditov za neupravičene namene, a. pr. investicije na račun obratnih sredstev, če bomo zaostriili dolžnost pravočasnega predlaganja faktur na vnočitve, če se bomo odločno borili proti vsaki neplanski izgubi in drugim pojavom, ki slabe vrednost našega kreditnega sistema, bo skladje med lastnimi sredstvi podjetij, proračunskimi sredstvi in krediti veren odraz naše pravilne gospodarske politike in jamstvo, da bo uspešno izpolnjene proizvodne naloge v letu 1950, spremljala tudi nadaljnja utrditve naše valute, nadaljnja okrepitev pravilnega razmerja med kupnimi in blagovnimi fondy.

Ohranjanju ravnotežja blagovnodenarnih odnosov služi tudi borba za dvig hranilnih vlog. V letu 1949. smo dosegli lepe uspehe v varčevanju. Plan hranilnih vlog smo izpolnili s 100,4%. V decembru, ko je bil teden študije, je prišlo 61.053.000 din novih vlog, kar pomeni, da obstajajo dobri pogoji za razvoj hranilne službe, samo da je potrebno podvzeti še nove in nove propagandne in praktične ukrepe, ki bodo razširili varčevanje do poslednje vasi. Danes obstaja 62% kreditnih odsekov pri kmetijskih zadrugah, od katerih jih 540 redno posluje, in 745 hranilnih blagajni pri podjetjih, kar je za naše prilike gotovo premalo.

Posledna vrsta študije bo ponovno vpisovanje ljudskega posojila v letu 1950. Uspeh v letu 1948., ko smo v državnem merilu razpisano posojilo visoko presegle, je najmočnejši dokaz, da delovni ljudje hočejo prispevati razpoložljiva gotovinska sredstva za hitrejši razvoj našega gospodarstva. Redna izplačevanja izrebranih obveznic pa pričajo, da je posojilo dobro naloženo in tudi samim podpisnikom donosa mnoge koristi. Zato bomo morali poskrbeti, da v letošnjem letu vpisovanje posojila še bolj organiziramo in zato tudi dosežemo mnogo boljše uspehe, kakor pa pri prvem posojilu, ko je bilo na podeželju premalo vpisov v odnosu na delavske in mestne centre, kjer so planirane zneske visoko prekoračevali.

Ko odredimo proračun za leto 1950, in ko si zastavljamo v zvezi z njim konkretne naloge za to leto, nam mora biti seveda jasno, da niti proračun, niti finančna politika sploh niso sami sebi namen. Finance nam morajo biti zrcalo gospodarskega dogajanja, kontrola uspehov in pomočnik v borbi za urejanje odnosov v gospodarstvu. Zato se mora posluževati finančnih ukrepov in finančnih pokazateljev ne samo postavljeni finančni aparat, temveč vsak odgovorni funkcionar v gospodarstvu. Pa tudi političnemu aktivu bo obravnavanje finančnih pokazateljev razkrivalo stanje v podjetjih, ustanovah ali poslovalnih gospodarskih panogah. Za finančno preglednost podjetij je seveda nujno, da imajo urejeno svoje knjigovodstvo. Zato nikakor ne moremo biti zadovoljni, ko ugotovljamo, da je samo 57% podjetij ažurnih, četudi je to ugodnejša situacija kakor pa v letu 1948., ko smo imeli samo 26% ažurnih podjetij. Če si nekoliko podrobneje ogledamo ažurnost knjigovodstva, ki bi moralo biti osnova za poslovanje podjetij po gospodarnostem računom, potem moramo ugotoviti, da je 24% republikanskih podjetij, 28% mestnih, 40% okrajnih in 53% krajevnih podjetij neažurnih nad en mesec. Neažurnost podjetja predstavljajo nesigurno postavko v našem gospodarstvu, ker ne moremo oceniti njihove rentabilnosti, niti s pravilno kontrolo preprečevati v njih nepravilnosti oziroma namerno škodo.

Posledica neažurnosti je končno tudi ta, da za nekatera podjetja še vedno ne moremo ugotoviti zaključnega finančnega stanja za leto 1948. Tako ni predložilo 11% republikanskih podjetij (predvsem gozdarskih), 19% okrajnih in 24% krajevnih svojih bilanc za leto 1948.

Vprašanje knjigovodstva bodo morali posvetiti vsi oblastveni organi mnogo več pozornosti. Posebno pa velja to za krajevne in okrajne LO, kjer je situacija trenutno najslabša. Tako stanje tudi dokazuje, da so bila mnoga lokalna podjetja ustanovljena, ne da bi jim bil zagotovljen potreben strokovni kader in ne da bi ustanovitelji dovolj vodili računa o potrebi stalne evidence o poslovanju s pomočjo finančnih pokazateljev.

Spoznanje, da nam lahko samo urejeno knjigovodstvo služi za pravilno kontrolo podjetja, se mora v letošnjem letu v celoti uveljaviti. Prav tako ne moremo biti v podjetjih zadovoljni z zakasnevanjem pri vnočevanju faktur, z nepravilnim trošenjem gotovine, s prekoračevanjem odobrenih kreditov in podobno. Vse to so primeri težke finančne nediscipline. Zato bomo takšnim odnosom napovedali v letošnjem letu še ostrejšo borbo.

Kako se odraža finančna nedisciplina v proračunu, dokazujejo primeri pregledov podjetij.

V vseh vrstah podjetij, ki smo jih pregledali v septembru in oktobru, smo ugotovili 757 milijonov neodvedenih sredstev za proračun. Ponoven pregled v novembru je pokazal pri 905 lokalnih podjetjih 62 milijonov zaostankov in v 256 republikanskih podjetjih 238 milijonov zaostankov. V decembru izvršeni pregled v 37 zveznih podjetjih pa 155 milijonov zaostankov. S takim zaodrženjem proračunskih sredstev si podjetja neupravičeno kopčijo obratna sredstva, večkrat skrivajo nepred-

videne izgube in v celoti onemogočajo pravilno kontrolo z dinarjem.

Zato bo treba take primere v tekočem letu še ostreje kaznovati kot finančne prekrške. Razen tega bomo morali posvetiti mnogo več pozornosti revizijski službi v podjetjih. Danes še ne razpolagamo z zadostnim številom revizorjev in bomo morali v letu 1950. poskrbeti za dvig novih sposobnih kadrov za to službo.

Močan pomočnik v borbi za finančno disciplino je danes bančni sistem. Toda kakor bomo morali na eni strani odstraniti iz tega sistema vse pojave ožine in neživiljenjskega obravnavanja konkretnih problemov, tako bomo morali na drugi strani pa v mnogo večji meri zaostriiti vprašanje priznavanja bank za čuvarje planske in finančne discipline v našem gospodarstvu. Funkcija banke se danes bistveno razlikuje od njenega značaja v kapitalističnem sistemu prav v tem, da z evidentno in kontrolno službo odkriva zastoje v gospodarstvu in s tem služi pospešeni graditvi socializma.

Mnogi skušajo obiti finančne predpise z zadrževanjem, da so proti finančni birokraciji. Prav gotovo birokracija v finančnem poslovanju obstaja, v mnogih finančnih organih je birokracija celo mnogo preveč in postaja že nevarna življenjskemu načinu reševanja gospodarskih nalog. Toda mi moramo znati ločiti birokracijo od zahtev finančne discipline. Mi ne smemo dovoliti, da bi nam kdor koli s parolo borbe proti birokraciji rušil osnovno finančno disciplino.

V finančnem aparatu so še mnoge ostaline starih odnosov. Ostroost predpisov mnoge večkrat zavede, da nepravilno gledajo na konkretne probleme, da ne najdejo življenjskih in pravnih rešitev za naloge, pred katere so postavljeni. Mi moramo v borbo proti takim pojavom birokratskega gledanja. Toda pri tem ne smemo pozabiti, da imamo vendarle važno enotno merilo, ki nam kaže pravilnost oziroma nepravilnost našega ukrepanja. To merilo je enotnost našega finančnega sistema, ki se odraža prvenstveno v enotnem državnem proračunu, v enotnem finančnem, gotovinskem in kreditnem planu in je tako najvernejši odraz enotnosti in povezanosti vsega našega gospodarstva.

Ce nekdo ne spoštuje predpisov pravnega izvajanja proračuna, gotovinskega ali kreditnega plana, ni to samo finančni prekršek, temveč — in to je mnogo važnejše — pomeni rušenje gospodarske enotnosti, saj predstavlja n. pr. neupoštevanje predpisov za izvajanje gotovinskega plana na določenem terenu rušenje ravnotežja kupnih in blagovnih fondov na tem terenu, kar se pa zaradi medsebojne gospodarske povezanosti odraža na stanju vsega našega gospodarstva.

Enotnost planov pa ne predstavlja krutega finančnega centralizma in birokratskega reševanja nalog, temveč daje prav borba za pravilno izpolnitev enkrat postavljenega plana mnogovrstnost prijemov in načinov dela, ki zopet odražajo samostojnost v poslovanju nižjih organov oblasti. Zato moramo razlikovati koristne posege, ki učvrščujejo plansko disciplino in prispevajo k boljši izpolnitvi nalog od nekoristnih, ki so morda v skladu s suho črko predpisov, ki pa ne služijo k dviganju in razvijanju socialističnega gospodarstva. Najmanj pa smemo seveda izvajati stvari, ki niso niti koristne niti v skladu s predpisi, kakor je n. pr. že citirani primer z uporabo gotovine v okraju Dravograd.

Ko torej postavljamo za letošnje leto naloge, da se z vsjo odločnostjo borimo zoper vse pojave finančne birokracije, moramo prav tako ali pa še mnogo ostreje postaviti naloge, da se moramo povsod boriti za največjo finančno disciplino. Povečana finančna disciplina, povezana s pogoji, ki nam jih daje razvoj našega gospodarstva, bo najmočnejše jamstvo, da bomo vse naloge, ki si jih postavljamo v okviru novega proračuna, tudi res izpolnili.

Ob zaključku svojega poročila za proračun 1949 sem ugotavljal sledeče: kontrola z dinarjem postaja stvarnost. Toda treba je v suho tehnično poslovanje vnesti tudi politično vsebino. Uspeh dela in naporov naših delovnih kolektivov se mora odražati tudi v finančnih pokazateljih. In ker bodo finančni pokazatelji s tem zrcalo socialističnih naporov, socialističnega tekmovanja v našem gospodarstvu, mora tudi sama finančna in kontrolna služba imeti tako vsebino in tak značaj. Potem šele bo imela svojo polno vsebino in bo ustrezala stanju, v kakršnem se nahaja danes celotno naše gospodarstvo.

Kakor je veljalo to za leto 1949, velja tudi za novo proračunsko leto. Kontrola z dinarjem moramo še bolj zaostriiti, še v večji meri nam morajo finančni pokazatelji pokazati uspehe in razvoj našega gospodarstva. Tako se bodo tudi v njih zrcalili herojski napori delovnih ljudi naše republike, ki s povečano proizvodnjo, z boljšimi izdelki, z novimi fabrikami, elektrarnami in drugimi objekti dostojno odgovarjajo vsem klevetnikom naše Partije, naše revolucije, naše borbe za mir in mirno izgradnjo socializma v državi, ki si je s potoki krvi priborila svojo svobodo in pravico, da se reši stoletnega izkoriščanja.

Proračun, kakor je predložen naši skupščini, odraža v okviru zveznega proračuna vse tiste napore, ki jih bomo morali še izvršiti v izgradnji našega gospodarstva, da si ohranimo priborjeno svobodo, da zagotovimo uspeh naše petletke, da izpolnimo naloge, ki nam jih postavlja naša Partija za tekoče leto. To so častne naloge, za ka-

EKSPOZE PREDSEDNIKA PLANSKE KOMISIJE SERGEJA KRAIGHERJA

Po govoru tov. Zorana Poliča je govoril v splošni proračunski razpravi predsednik planske komisije LRS tov. Sergej Kraigher, ki je imel naslednji ekspozice:

Tovariši in tovarišice, ljudski poslanci! Ob sprejemanju proračuna se vsako leto pokaže v poročilih in proračunski debati tako v zvezni skupščini kot v skupščinah ljudskih republik vsa nezadržna sila socialistične graditve v naši državi. To pa glede na federativno ureditev nove Jugoslavije pomeni, da pride v proračunskih zasedanjih do izraza v vsaki republici socialistična vsebina njene graditve v posebnih konkretnih oblikah, značilnih za vsako republiko. V obdržavnem proračunu za leto 1950 je izražena generalna linija gospodarskega plana za leto 1950. V kvotah, določenih za posamezne republike, ki jih vsebuje obdržavni proračun in gospodarski plan, ki je v njem izražen, je ta linija konkretizirana za posamezne republike in je vsaki republici že odrejen v osnovnih členih našega gospodarskega razvoja tisti poseben delež, ki ga mora vnesti v skupno graditev socializma.

To pomeni, da je na osnovi enotnosti gospodarstva in enotnega državnega plana za razvoj narodnega gospodarstva odredena vsaki republici njena specifična vloga v socialistični graditvi glede na njeno razvojno stopnjo in gospodarske možnosti. To pomeni, da se že pri odredjanju osnovnih nalog za vsako republiko v okviru enotnega plana upoštevajo razlike v družbenem življenju in razvojni stopnji gospodarstva tako v celoti, kakor v posameznih panogah, ki obstojijo med republikami, ter daje poudarek tistim panogam gospodarstva in vrstam družbene dejavnosti v vsaki republici, ki lahko največ doprinesejo k rešitvi konkretnih taktičnih in strateških nalog v borbi za zgraditev socializma. Te osnovne naloge tvorijo ogrodje in glavno jedro republikanskih planov. Vendar pa so v republikanskih planih te naloge razdeljene v sestavne elemente in dopolnjene po zahtevah kompleksnosti plana, to je organske celote procesa proizvodnje in v skladu s specifičnostmi družbenega življenja in razvojnimi možnostmi vsake republike. Ze iz tega sledi, da borba za izvršitev osnovnih nalog petletke v vsaki republici zahteva pospešen razvoj tistih proizvodnih sil in vrst družbene dejavnosti, ki so že dosegle določeno razvojno stopnjo v republici zaradi naravnih pogojev ali kot rezultat specifičnosti družbenega razvoja in ki so prav zaradi tega ključna postavka v borbi za izpolnitev osnovnih taktičnih in strateških nalog v vsedržavnem merilu v planiranem razdobju. Republikanski plani sami so nadaljnji faktor, ki pogloblja v republikah njihove nacionalne posebnosti, seveda v mejah skupnih interesov. Z njimi vnaša vsaka republika v enotni državni plan socialistične graditve nje lastne posebnosti. Končno vpliva v vsaki republici na svoj poseben način na ustvarjanje konkretnih odnosov v razvoju družbenega življenja in gospodarstva še posebej konkretna praksa socialistične graditve v borbi za izvršitev postavljenih planov. Ta borba se v vsaki republici vrši na skupnih postavkah družbenega življenja, vendar pa v različnih okoliščinah, ki ponekod otežujejo, drugod lajšajo razvoj posameznih panog in vrst družbene dejavnosti, ter povzročajo tako prehitvanje v eni panogi, kjer so manjše težave ali boljši subjektivni pogoji, in zastajanja v drugi panogi ter obratno.

To je živa vsebina socialistične graditve, ki s svojo nezadržano dinamiko uredniške v petletnem planu postavljene naloge in ki razvijajo nesluteno energijo in iniciativo najširših ljudskih množic v vsaki republici. Prav iz te dinamike pa izvirajo na eni strani tendence k zaostrovanju nekaterih disproporc, ki smo jih podedovali v našem gospodarstvu in ki jih moramo s petletnim planom odpraviti, poleg tega pa tendence k ustvarjanju novih disproporc v razvoju med republikami, pa tudi v vsaki republici posebej med posameznimi vejami družbenega življenja in gospodarske dejavnosti.

Zato je ena osnovnih nalog vsakega planskega leta pregled izvršitve planov, t. j. primerjanje, koliko ustrezajo doseženi odnosi v procesu proizvodnje planiranim odnosom in koliko so v skladu z osnovnimi nalogami socialistične graditve v naši državi; koliko nam nadaljnjo borbo olajšujejo. Izdelovanje planov in njih pretes ob sprejemanju obdržavnega proračuna in proračunov ljudskih republik vsako leto predstavlja v svojem bistvu tudi kritično oceno protislovij v našem družbenem razvoju, ki izvirajo iz konkretne izpolnitve plana, t. j. iz v živi praksi socialistične graditve doseženih odnosov. Na drugi strani pa predstavlja izdelovanje in sprejemanje planov istočasno postavljanje kot zakon, ki ga je treba uveljaviti v življenju ob konkretnih zgodovinskih okoliščinah in razvojni stopnji proizvodnih sil takih odnosov v celotnem procesu proizvodnje, ki rešujejo podedovane ali nastale disproporc ali pojavljajoče se tendenc-

ce disproporc, v katerih se torej rešujejo nastala protislovja, in sicer tako, da se za novo stopnjo dvigne razvoj proizvodnih sil, da se okrepijo in razširijo socialistični odnosi.

Tovariši in tovarišice! Smatral sem za potrebno, dotakniti se teh principelnih postavk iz vsebine našega družbenega in državnega življenja prav zaradi dveh okoliščin, ki opredeljujejo gospodarski plan in proračun za leto 1950. Prva okoliščina je ta, da je l. 1950

četrtlo leto petletke in da se mora zato v njem zaostriiti borba za doseg tistih proporc med ključnimi panogami gospodarstva, ki so postavljene v petletnem planu kot osnova za spremembo Jugoslavije v napredno industrijsko-agrarno državo in za odpravljanje podedovane gospodarske zaostalosti poslovalnih republik. Drugič moramo v planu l. 1950 upoštevati še posebej novo nastalo situacijo v zvezi z gospodarskimi ukrepi, ki smo jih morali v naših gospodarskih planih za l. 1949 podvzeti, če smo hoteli uspešno odbiti gospodarski in druge vrste pritisk kominformovskih držav s Sovjetsko zvezo na čelu proti naši državi in socialistični graditvi v njej. Te ukrepe, njih namen in rezultate je v zvezni skupščini podrobno utemeljil tovariš Kidrič. Jaz bi ob tej priliki poudaril še sledeče:

V boju voditeljev VKP(b) in Sovjetske zveze proti naši Partiji in državi se v resnici borita dve koncepciji perspektiv notranje ureditve, to je ureditve družbenih odnosov socialističnih držav. To je koncepcija birokratskega centralizma kot sistema notranje ureditve, dalje podrejanje narodov hegemoniji ruskega naroda, uvajanje dekretriranja nacionalnega razvoja posameznih republik in narodov kot sistema proti naši državi in državni ureditvi, ki ne pozna vodečega naroda, ampak enakopravne narode v skupnih naporih za zgraditev socializma, ki skrbi, da v skladu s socialistično vsebino poglablja, razvija ljudsko demokracijo, demokratični centralizem ob nadaljnji decentralizaciji naše državne uprave in vodstva gospodarstva. V letu 1949 je zmogla in bo tudi v bodoče in ne samo pri nas zmogla naša koncepcija, ker ustreza vsebini socializma in omogoča sprostitve vseh energij delovnega ljudstva naših narodov in s tem v zvezi neoviran razmah proizvodnih sil kot pogoj nadaljnje družbenega razvoja.

Ze sama izkušnja našega vsakdanjega življenja nam kaže, da so propadli načrti kominformovskih držav, da nam niso onemogočili niti izpolnitve osnovnih nalog planov proizvodnje, niti planov blagovnega prometa, niti zaustavili dviga naše gospodarske moči in naraščanja družbenega bogastva. Analiza izvršitve plana nam bo to nepobito resničnost, ki predstavlja življenje delovnih množic v naši državi in v Sloveniji še posebej, samo prikazala v številkah.

Plan industrijske proizvodnje v celotnem obsegu je bil izpolnjen s 102,5 odstotka. Plan v lokalni industriji je bil izpolnjen s 88%, tako da znaša odstotek izpolnitve lokalne in republikanske industrije 100,6%. Po asortimentu je plan industrijske proizvodnje izvršen s 85%. Pri tem je izvršila kovinska industrija svoj plan po obsegu z 89,4 odstotka, kar pomeni 6% več v primeri z realizacijo 1948. Kemična industrija je izpolnila plan s 86%, kar pomeni 15% več, kakor je bila realizacija plana proizvodnje v letu 1948. Industrija gradbenega materiala je izvršila plan s 86%, kar pomeni 99, če je realizacija l. 1948 100. Tekstilna industrija je izvršila plan s 104%, kar pomeni 16,5% več, kakor je bila realizacija v letu 1948. Usnjarska industrija je izvršila plan s 110%, kar pomeni 18% več, kakor je bila realizacija v letu 1948. Zivilska industrija je izvršila plan s 102%, kar pomeni 15% več, kakor je bila realizacija v letu 1948. Grafična industrija je izvršila plan s 122%. Elektroindustrija je izvršila plan s 85%, kar pomeni 56% več kakor v letu 1948. Lesna industrija je izvršila plan s 103%, kar pomeni 23% več kakor v letu 1948.

Taka izvršitev plana republikanske industrije v letu 1949 nam kaže dvojice: Prvič nam kaže, da je naša republika industrija izvršila in prekoračila za leto 1949 postavljeno naloge in da se je obseg njene proizvodnje v primeri z letom 1948 povečal za 16%. S tem tudi prekoračuje v petletnem planu za l. 1951 določeno vrednost proizvodnje. Blokada, ki so jo organizirale države Kominforma proti naši državi, torej ni

mogla bistveno vplivati na izvršitev plana. Vidimo pa drugič, da je izvrševanje plana po industrijskih strokah zelo različno in neenakomerno. Analiza vzrokov neizvršitve plana, posebno v kovinski, kemični in elektroindustriji nam kaže, da leži glavni vzrok v težkočah v dobavah surovin in materiala iz uvoza zaradi prekinitve trgovskih pogodb s strani kominformovskih držav in potrebne preorientacije naše zunanje trgovine. Vendar, kakor kaže primerjava z realizacijo plana proizvodnje po vrednosti v letu 1948, smo v vseh industrijskih panogah povečali obseg proizvodnje bodisi z razširjenjem ali boljšim izkoriščanjem obstoječih kapacitet. Izjemo tvori industrija gradbenega materiala. Dejstvo, da so naši delovni kolektivni kljub vsem oviram in težavam pri dobavi materiala plan ne samo dosegli, ampak tudi presegli v vseh industrijskih podjetjih ter skupno vzeto brez lesne industrije povprečno za 13,5%, v lesni industriji pa celo za 23% presegli realizacijo proizvodnje v letu 1948, kaže na napor naših delovnih kolektivov, da si kljub naklepom Kominforma za izvršitvijo in prekoračenjem plana olajšajo pot v socializem in boljše življenje. Zaradi sprememb, ki smo jih morali izvršiti preko leta v planu, da smo se prilagodili novo nastali situaciji, predvsem v kemični, kovinski in tekstilni industriji, je edini uspeh kominformovske sabotaže ta, da znaša vzpon proizvodnje v letu 1949 nasproti letu 1948 ne 21%, kakor smo predvidevali, ampak (če primerjamo plane po polnih lastnih cenah iz leta 1948) 16%. To nižje povečanje proizvodnje v primeri z letom 1948 ni bistveno vplivalo na plan blagovnega prometa, kot bomo še pokazali, niti na dobavo proizvodov osnovnim koristnikom, kot so Jugoslovanska armada in zvezna industrija, pač pa se je odrazilo predvsem v dobavah materiala za reprodukcijo republik in lokalni proizvodnji. Lokalna industrija je kljub težkočam v planu povečala sortiment proizvodov za svobodni trg za preko 300 novih artiklov. Plan tržnega dobička v trgovski mreži iz proizvodov lokalne II pa je bil dosežen z 2620 milijonov dinarjev, kar predstavlja 25% višjo realizacijo, kot je bila določena v proračunu za leto 1949. Lokalna proizvodnja je torej svojo osnovno nalogo, to je uravnoteženje kupnih in blagovnih fondov in povečanje pestrosti sortimenta v blagovnem prometu kljub vsemu izvršila.

V kmetijski proizvodnji smo plan po vrednosti v celoti presegli v poljedelstvu znaša izvršitev plana po vrednosti 113,9%, v sadjarstvu 99,8%, v vinogradništvu 90,3%, v živinoreji 95,4%, kar da skupen indeks izpolnitve po vrednosti 103,5%. S tem, ko smo dosegli vrednost proizvodnje 9.073.262.000, smo presegli tudi v petletnem planu za 1951. leto postavljeno proizvodno nalogo za 32%. Če pa to nalogo korigiramo še z vrednostjo proizvodnje seena — travnikov in pašnikov, smo jo dosegli. To je pregled izvršitve plana po vrednosti za vse tri sektorje skupaj.

Brez dvoma pomeni v letu 1949 enega največjih rezultatov borbe za zgraditev socializma v naši državi poleg krepitve in razširjanja socialističnega sektorja v kmetijstvu. Tako je v državnem sektorju porasla skupna površina za 38%, setvena površina za 69%. V republikanskih kmetijskih gospodarstvih je porasla skupna površina za 15%, setvena površina pa za 3%, samo na ekonomijah pa je porasla skupna površina za 146%, setvena površina pa za 166%. Število konj je poraslo v državnem sektorju skupaj za 11%, samo v republikanskih kmetijskih gospodarstvih za 24%, na ekonomijah za 1%. Govedo v državnem sektorju skupaj za 90%, na državnih posevstvih za 48%, samo na ekonomijah pa se je povečalo stanje za 190%. Prašiči v državnem sektorju se je povečalo stanje skupaj za 55%, na državnih posevstvih za 133 odstotkov, na ekonomijah za 18%. Perutnina: v državnem sektorju za 143%, samo na državnih posevstvih za 38%, skupno na ekonomijah za 437% itd.

Kakor znano, je število zadrug v letu 1949 naraslo na 352, število članov na 32.508, površina pa na 73.681 ha ali 7,3 krat nasproti letu 1948. Ob takim razvoju se je povečalo število konj v zadrugnem sektorju od začetka leta 1949 do 31. decembra za cca. 22 krate goveda za 14 krat, prašičev za 11 krat, ovc za 9 krat in perutnine za 2,4 krat.

Tako odpade od celotnega števila konj v LR Sloveniji konec leta 1949 na socialistični sektor 12,4%, na govedo 6,3%, na prašiče 9,3%, na ovece 5% ter na perutnino 3,6%. V privatnem sektorju se je število vseh vrst živine dvignilo, razen pri konjih kljub ostro izvajanim odkupom po ocenah, ki jih bomo lahko točneje kontrolirali po izvršenem popisu živine, ki je v teku.

Ce primerjamo skupno vrednost proizvodnje po sektorjih lastništva po planu za leto 1949 in realizaciji plana, potem ugotovimo sledeče: po planu za leto 1949 bi odpadlo na privatni sektor 94,1%, na socialistični sektor pa 5,9% celokupne kmetijske proizvodnje. Analiza realizacije plana 1949 pa kaže, da odpade na privatni sektor 89,2% celokupne vrednosti kmetijske proizvodnje, na zadrugni sektor 6,8% od celokupne proizvodnje, na državni sektor pa 4%, skupno torej na socialistični sektor 10,8%.

Vidimo torej, da je iniciativa delovnih kmetov presegla postavljeno nalogo in povečala delež socialističnega

Ekspoze predsednika planske komisije Sergeja Kraigherja

sektorja v kmetijski proizvodnji. Ker so se zadruge ustanovile celo leto, omenjene številke ne predstavljajo celotne današnje moči socialističnega sektorja, ampak izražajo samo tisti del v združenem sektorju ustvarjene vrednosti, ki se je v roku leta 1949 razdeljevala po združnih pravilih in po čisti vrednosti zajela v združno akumulacijo.

Krepak odgovor delovnih kmetov vsem nasprotikom zgraditve socializma pri nas predstavlja letošnja izvršitev plana odkupov tako že zaključenih, kakor tudi planov, ki so še v teku. Plan odkupa žita smo izvršili s 126 %, tako da znaša indeks realizacije 1949 proti realizaciji 1948 252. Plan odkupa goveje živine smo izvršili s 102 % ali 15 krat več kot v letu 1948, plan odkupa prašičev, ki je še v teku, smo izvršili: pitanih 63,4 %, mršavih 83,6 % in s tem odkupili pitanih 2,4 krat več, mršavih pa 3 krat več kakor v 1948 letu. Plan odkupa krompirja, ki je tudi še v teku, smo doslej izvršili s 70 % in znaša indeks dosežanih realizacij nasproti letu 1948 144. Plan odkupa mleka smo izvršili z 72 %, kar pomeni nasproti realizaciji 1948. leta 110,3.

S takimi uspehi pri izvajanju planov odkupov smo bistveno izboljšali preskrbo z mesom in krompirjem. Pri porazdelitvi obveznosti na posamezna gospodarstva kakor pri samem izvajanju odkupov so se pa vršile precejšnje napake, o katerih je govoril že tovariš predsednik.

Posebne važnosti za celoten državni plan je v naši republiki proizvodnja plan eksploatacije gozdov in plan lesne industrije. Saj odpade nanj poleg kritične potrebe industrije, rudarstva, kapitalne izgradnje in široke potrošnje še 76 % celotnega plana republiškega izvoza. Zaradi sabotaže kominformoskih držav je bilo za eksploatacijo gozdov dobavljenih vsega 42 % planirane opreme, za lesno industrijo pa 29 %. Kljub tako nizkim dobavam opreme je bil plan za našo republiko znižan po lesni masi za 20, po vrednosti pa za 21 %. Tako znižan plan smo izpolnili po vrednosti s 100 %, po asortimentu z 92,7 %. Pri tem smo plan poseka in izdelave izvršili s 104 %, plan spravila iz gozda s 97 % in plan odpreme na glavna skladišča, ki predstavlja zaključno fazo gozdne proizvodnje, s 97 %. To je velik uspeh gozdnih delavcev, frontnih in partijskih organizacij, ki so s frontnimi brigadami v mesecu gozdarstva s prostovoljnim delom ob nedeljah in z uporabljenim delom na mobilizaciji potrebne štela voznikov omogočili, da smo v veliki meri nadomestili pomanjkanje planirane mehanizacije. S tem smo dosegli, da smo plan izvoza izvršili s 94 % in v glavnem krili potrebe osnovnih potrošnikov, predvsem JA in kapitalne graditve osnovnih objektov petletke, nujne potrebe reprodukcije in široke potrošnje v glavnih centrih. Posledica kampanjskega dela za izpolnitev plana za vsako ceno, o čemer je že govoril tovariš predsednik, ter premajhne upornosti in poglobljanja operativne in gozdni eksploataciji za organizacijsko in finančno ureditev svojih obratov in za boljše obvladanje posameznih elementov v fazah proizvodnega procesa, pa je občutno prekoračenje planirane izgube v operativni resora ministrstva lesne industrije v preteklem letu.

Ceprav republiška vlada v preteklem letu ni bila neposredno zadolžena za plan rudarstva, bi bila vendar slika borbe za izvršitev plana proizvodnje nepopolna, če ne bi pogledali tudi izvršitve plana naših premogovnikov. Kljub temu, da je od planiranih 84 milijonov dinarjev vrednosti opreme za mehanizacijo rudnikov bilo realiziranih vsega 50 %, dočim so večji del ostale opreme zadržali v CSR in Madžarski, so vendar naši rudarji že v polovici decembra izvršili letni plan in ga končno prekoračili za 65 %. Pri tem jim je pomagalo v zadnjih dveh mesecih blizu 1500 prostovoljcev-partijcev in frontovcev iz naših vasi in tovarn. Tako smo z visoko politično zavestjo naših delovnih ljudi tudi na tem najbolj občutljivem mestu našega gospodarstva izvršili svoje v planu predvidene obveznosti in zagotovili industriji, prometu in delno tudi široki potrošnji potrebne količine premoga.

Nerealizirana dobava planirane mehanizacije je torej zahtevala za gozdarstvo in rudarstvo več tisoč novih delavcev, ki smo jih mobilizirali bodisi kot prostovoljce bodisi kot stalne delavce iz naših vasi. S tem se je bistveno zaostrel problem delovne sile, ker smo morali hkrati zagotoviti potrebno število delavcev za povečano proizvodnjo težke industrije. Zato je bil problem mobilizacije nove delovne sile, borba proti fluktuaciji glavni problem gospodarske dejavnosti, lahko rečemo vseh oblastvenih in političnih organov in ustanov v letu 1949. Skodljive posledice za proizvodnjo ter za široko potrošnjo smo pa z omejenimi ukrepi zmanjšali na najmanj občuten, možen obseg.

V večji meri pa so se morale odraziti težave z delovno silo v naši gradbeni proizvodnji in v investicijski dejavnosti, ki je zaenkrat še vedno navezana na dotok sezonskih delavcev. Ker tudi za gradbeni plan ni bila zagotovljena potrebna mehanizacija, je bilo treba zaradi pomanjkanja delovne sile koncentrirati delavstvo gradbenih podjetij na osnovne objekte petletke, predvsem na objekte težke industrije, rudarstva, elektrogosudarstva ter znanstvene inštitute. Pri ostalih gradnjah pa plan znižati. Če upoštevamo pri izvršitvi gradbenega plana vsa gradbena dela, izvršena v vzporednem planu, ter izvenplanska dela posebno v republiški režiji in v lokalni grad-

beni operativi v začetku preteklega leta, ko še ni bil fiksiran gradbeni plan, in ob zaključku gradbene sezone, potem smo izvršili plan gradbenih del zveznih investitorjev s 97,5 %, republiška dela z 98 % in lokalna dela s 96 %.

Investicijski plan smo ob znižanju gradbenega plana in v težavah z zagotovitvijo opreme izvršili takole: od 2079 milijonov obveznega plana investicij republiškega in lokalnega značaja smo izvršili skupno z vzporednim planom brez zadrug 1950 milijonov, z izvršenimi investicijami v zadrukah pa 284 milijonov več. V kapitalni gradnji smo skupno izvršili plan s 100,6 %, v družbenem standardu smo skupno z vzporednim planom izvršili 83 % predvidenih investicij. V kmetijstvu smo izvršili investicijski plan v državnem sektorju s 100 %. V lesni industriji smo ga prekoračili za 10 %. V lastnih investicijah gradbenih podjetij je bil plan izvršen s 180 %. V gozdarstvu smo ga izvršili s 97 %. V stanovanjsko komunalni dejavnosti smo izvršili vsega 73 odstotkov plana, v kulturno-zdravstveni dejavnosti smo predvideni obvezni plan prekoračili za 8 %. To pomeni, da smo od investicijske vsote, predvidene po proračunu za leto 1949, izvršili skupno z vzporednim planom 72 % predvidenih investicij ali 94 % od zmanjšane obveznega plana. Najobčutnejše se neizvršitev plana pozna v komunalni gradnji ter v gradnji stanovanj. Tako smo v stanovanjski dosegli v lokalni in republiški pristojnosti 66,6 % planiranih kvadratnih metrov zazidane površine po čvrstem planu. Tako smo pridobili skupno z zveznimi investicijami 247.000 kvadr. metrov zazidane površine. V jaslih smo po številu mest dosegli z izvenplanskimi deli 85,1 % od planiranega števila mest, to je skupno z zveznimi investicijami 660 novih mest ali za 106 % več kot leta 1948. V domovih igre in dela pa smo skupno z izvenplanskimi deli dosegli 192 % planiranega števila mest v republiki in lokalni pristojnosti, to je skupno z zveznimi investicijami 710 novih mest.

Lokalne investicije so bile izvršene s 532 milijoni kvadr. metrov, in sicer v kapitalni gradnji s 107 milijoni, v družbenem standardu s 425 milijoni. Poudariti je treba, da smo v največji gradbeni sezoni ravno iz vseh lokalnih gradbenih podjetij premeščali delovno silo na osnovne objekte petletke tako, da smo glavna investicijska dela izvršili predvsem v prvih mesecih in v zadnjih mesecih preteklega leta. V Slovenskem Primorju so bila v čvrstem planu predvidena dela izvršena in prekoračena za 112 milijonov iz dodatnega plana za zgraditve Slovenskega Primorja.

V investicijski gradnji torej vidimo občutno nižjo izvršitev, kakor je bila sprva predvidena. To znižanje gre, kot smo videli, kakor v celi državi, na račun družbenega standarda, gradnje stanovanj in komunalnih naprav ter investicij za nižje in srednje šole in pa republiške industrije. Ta ukrep, kolikor je bil tudi boleč, je bil vendarle nujno potreben, če smo hoteli obdržati planirane proporce v ključnih proizvodnih panogah ter v njih izvršiti osnovno postavljene planske naloge.

Analiza izvršitve plana blagovnega prometa nam pokaže sledeče: Po planu Ministrstva za trgovino in preskrbo LRS je bil plan v zagotavljeni preskrbi izvršen s 102 %, v vezani trgovini s 101 %, v prosti prodaji z 98,5 %, skupaj 100 %. Če pogledamo dinamiko porasta blagovnega prometa vseh treh vrst trgovine, izraženo v nižjih enotnih cenah, potem vidimo, da je blagovni promet narasel od 631 milijonov dinarjev v nižjih enotnih cenah v letu 1946 na 9913 milijonov v letu 1949 ali za 57 % nasproti letu 1946 in za 14,5 % nasproti letu 1948.

Kljub bolj počasnemu dvigu blagovnega prometa, ki pomeni obenem dvig življenjskega standarda, kakor si ga želimo, te številke vendar kažejo neprestano naraščanje blagovnega prometa kot rezultat stalnih naporov naše oblasti za olajšanje in zboljšanje življenja delovnih ljudi.

Indeks povečanja v zagotovljeni preskrbi v letu 1949 nasproti letu 1948 znaša računano na količine: pri mlyevskih izdelkih 107, maščobah 111, sladkorju 111, računano na vrednost: pri tekstilu 87, pri artiklu 122. Vidimo torej, da smo v vseh artiklih zagotovili preskrbo v primeri z lanskim letom preskrbo zboljšali razen v tekstilu, kjer je razlog znižanja v popolnem izpadu gotovih tekstilnih proizvodov, ki smo jih prej uvozili iz CSR, Madžarske in Poljske in ker zaradi težav v uvozu tekstilnih surovin nismo mogli v celoti izkoristiti obstoječih kapacitet.

V vezani trgovini je znašal blagovni promet v letu 1949 za 3 % več kot v letu 1948. Kmetje-zadružniki so prejeli za prodano blago od 1. julija do 30. novembra 1949 skupno z zamenjanimi boni 58.297.000 bonov vrednosti.

Plan blagovnega prometa v prosti prodaji je znašal skupno 7210 milijonov, kar znaša nasproti letu 1948 povečanje za 8 %. Od tega odpade na lokalno II iz Slovenije 2500 milijonov in 400 milijonov na lokalno II iz ostalih republik. Iz Ljudske republike Slovenije je šlo v ostale republike približno 1339 milijonov ali 32 % celotne lokalne proizvodnje za svobodni trg. Okoli 4560 milijonov blagovnega prometa na svobodnem trgu odpade na zvezno in republiško proizvodnjo in na promet proizvodov, ki imajo samo eno ceno.

Če pogledamo končno, kako se odraža taka izvršitev plana v osnovnih panogah gospodarstva in v narodnem dohodku, t. j. v novo ustvarjeni vrednosti, ki odraža povečanje družbenega bogastva, vidimo sledeče:

Dočim se je povečal narodni dohodek od l. 1947 na 1948 za 23 %, se je povečal od leta 1948 na leto 1949 za 21,9 %, in to narodni dohodek celotne proizvodnje, ustvarjene na področju LR Slovenije. V republiški proizvodnji pa se je povečal od leta 1947 na 1948 za 29 %, od leta 1948 na 1949 pa za 18 %. To pomeni, da smo namesto planiranih 22.863 milijonov narodnega dohodka v republiški proizvodnji izvršili 22.518 milijonov narodnega dohodka ali 98,5 % plana. Zaradi vseh težav, ki smo jih morali premagovati v preteklem letu, smo torej ustvarili samo za 1,5 % ali za 300 milijonov manjši narodni dohodek v republiškem gospodarstvu.

Analiza strukture narodnega dohodka po sektorjih lastništva v letu 1949 nam pokaže, da odpade od vrednosti celotne proizvodnje v LR Sloveniji 68,8 % na državni sektor, 4,8 % na združni sektor in 26,9 % na privatni sektor. Če pogledamo strukturo samo za republiško gospodarstvo, odpade na socialistični sektor 66,2 odstotka, in sicer na državni sektor 65,7 odstotkov, 5,5 % na združni in 83,8 % na privatni sektor. Privatni sektor je torej zaradi nenehne rasti predvsem državnega sektorja in naglega dviga združnega sektorja v odnosu na celotno proizvodnjo na področju LR Slovenije padel na slabih 29 %, vse novo ustvarjene vrednosti, v republiški proizvodnji pa na dobro tretjino.

Tovariši in tovarišice! Takšen je pregled izvršitve plana leta 1949, takšen so njegovi rezultati. Iz navedenega sledi, da smo v preteklem letu v osnovi naš gospodarski plan uspešno izpolnili in zagotovili nadaljnji dvig družbenega gospodarstva. Kot posledice kominformoske sabotaže izgradnje socializma pri nas lahko ugotovimo tudi v Sloveniji samo povečane težave v mobilizaciji delovne sile in znižanje investicijske izgradnje v družbenem standardu. Z ukrepi, predvidenimi v planih za leto 1950 in drugimi gospodarskimi ukrepi, moramo ustvariti pogoje, da si tudi na teh področjih zagotovimo doseganje postavljenih planov.

Tovariši! Preden preidem na analizo gospodarskega plana za 1950. leto, moram poudariti nekatere momente, ki opredeljujejo sedanjo razvojno stopnjo naše republike in njeno vlogo v celotnem gospodarstvu naše države. Mislim, da bo osvetlitev teh momentov obenem tudi najboljša argumentacija predloženega gospodarskega plana in republiškega proračuna.

Prvi moment, ki se ga želim dotakniti, so spremembe v socialni strukturi prebivalstva, ki so se izvršile v preteklih 8 letih petletke. Te spremembe so v prvi vrsti rezultat burnega razvoja industrijske proizvodnje, nagle industrializacije naše dežele. Industrializacija pa nujno zahteva razvoj vrste drugih panog, ki so nanjo vezane. Zaradi tega delež kmetijstva v celotnem narodnem dohodku kljub temu, da ta absolutno narašča, vendar relativno iz leta v leto pada. Dočim je v letu 1947 odpadlo 43,7 odstotkov celotne novo ustvarjene vrednosti LRS na industrijsko proizvodnjo in 22,2% na kmetijsko, se to razmerje vsako leto menja v korist industrijske proizvodnje, tako da je po realizaciji 1949. leta znašal ta odnos 50,4% industrija in 19,8% kmetijstvo, po predlogu plana za leto 1950 pa se dvigne delež industrije v narodnem dohodku na 52,5%, kmetijstva pa pada na 18,6%, čeprav absolutno naraste narodni dohodek v kmetijstvu za skoro 600 milijonov ali za 9,7% v primeri z letom 1949. V tekočem in v prihodnjih dveh letih, ko bodo stopile v obrat tovarne težke industrije, ki se danes grade, se bo ta proces v tem smislu še bolj stopnjeval. Jasno je, da se to odraža tudi v samem odnosu med prebivalstvom, zaposlenim v kmetijstvu in ostalih prebivalstvom, ki je znašal v decembru leta 1947 52,6%, zaposlenih v kmetijstvu in 47,4% zaposlenih v ostalih panogah; v decembru 1949 po izvršitvi ocenah pa že 44,4% zaposlenih v kmetijstvu in 55,6% zaposlenih v ostalih panogah. Posledice takega razvoja so sledeče: Ogromen porast prebivalstva v mestih in industrijskih središčih, ki povzroča veliko stanovanjsko stisko. Na drugi strani ogromno povečanje delavstva, ki živj na deželi kot neke vrste dvoživka. Zaposleni so v industriji ali drugje, predstavljajo pa vendar važen faktor s svojo družino še vedno v kmetijski proizvodnji. To delavstvo je najbolj nagnjeno k fluktuaciji. Kot mali kmečki poselniki imajo v kmetijstvu znatne dopolnilne dohodka, zato so lahko vezani na industrijo, zemljo obdelujejo pomanjkljivo, za vstop v zadruge se pa tudi težko odločijo. Neposredno v zvezi z vključevanjem tisočev delovnih ljudi v industrijo in druge nekmečke panoge se ob naši politiki plač, t. j. nagrajevanju po delu, veča kupna moč in še neprimerno bolj ob dvigu izobrazbe in kulturne ravni potrebe delovnih ljudi. Ob stiku z industrijo tudi naša vas sicer različno v različnih predelih, vendar povsod s hitrim tempom, trga iz zaostalosti in si skuša hitro še bolj dvigniti svojo življenjsko raven.

Nadaljnji moment, na katerega hočem opozoriti, je dejstvo, da je relativno za Jugoslavijo visoka stopnja industrializacije Slovenije ena od ključnih postavk za industrializacijo naše države, v odpravljanju njene splošne gospodarske zaostalosti in še posebej zaostalosti posameznih republik. Tako nagel razvoj industrijske proizvodnje pri nas je rezultat postavljenih planskih nalog, gradnje novih in širjenja obstoječih tovarn, borbe za čim boljše izkoriščanje kapacitet kot osnovnih postavk v strategiji in taktiki socialistične izgradnje v Jugoslaviji. To se kaže predvsem v tem, da po še nepopolnoma preverjenih analizah, ki marsikje slone že na ocenah, predvsem, kar

se tiče zveznega gospodarstva v Sloveniji. Slovenija od celotne proizvodnje na svojem teritoriju, izražene v vrednosti, stavlja na raspolago proizvodnjo v drugih republikah in izvozu najmanj 6600 milijonov več proizvodov kot jih dobi iz drugih republik in iz uvoza, izrafunano seveda v cenah, ki veljajo v Jugoslaviji. Od presežka celokupne proizvodnje odpade 58 % na finalne proizvode široke potrošnje, v proizvodnji republiškega pomena pa celo 78,5%. Za svojo proizvodnjo potrebuje Slovenija 20,5 odstotkov vseh potrebnih sredstev iz drugih republik in iz uvoza, od celotnih potreb za ureditve svojega družbenega produkta, ki jih Slovenija krije iz drugih republik in uvoza odpade 66 % na sredstva za reprodukcijo, t. j. za nabavo surovin ter za proizvodnjo potrebnega materiala. Od celotnih sredstev, ki jih daje drugim republikam na raspolago, torej ne samo iz presežka, pa odpade 56,7 % na reprodukcijski material.

Iz tega sledi dvoje: 1. jasen industrijski značaj Slovenije, ki se bo zaradi potreb jugoslovanstva celote poudarjal v planih toliko časa, dokler ne bo vsaj v osnovi odpravljeno v primeri s Slovenijo zaostajanje v industrializaciji ostalih republik; 2. življenjska gospodarska navezanost Slovenije na celotno Jugoslavijo in njen interes na čim hitrejši industrializaciji Jugoslavije in razširjenju njene surovinske osnove.

V zvezi z akutnim pomanjkanjem delovne sile in s perspektive vsaj 2-3 let nadaljnjega poglobljanja industrijskega značaja Slovenije se v našem družbenem življenju z vedno večjo oostrojo postavlja vprašanje socialistične rekonstrukcije vasi, nujnost hitrejšega tempa v organizaciji socialističnih odnosov v kmetijski proizvodnji in dvigu proizvodnosti dela v kmetijstvu. Kljub velikim potrebam po delovni sili ter potrebam o naglem dvigu proizvodnosti v kmetijstvu, vendar ne moremo v danih razmerah zahtevati niti posebne velikih investicij za mehanizacijo kmetijstva in kljub potrebam našega intenzivnega kmetijstva ne naglega večanja kontingentov umetnih gnojil. Prav zato, ker so osnovna vprašanja kmetijske proizvodnje, od katerih zavisi prehrana nekmečkega prebivalstva v vsej Jugoslaviji, razširjanje surovinske baze za razvijajočo se industrijo, rešujejo drugod, predvsem v Srbiji, Makedoniji, Hrvaški itd. Te republike bodo morale imeti prednost, dokler ne bo domača težka industrija v zadostnih količinah proizvajala potrebnih strojev in gnojil.

Nadaljnji moment, ki ga hočem končno še poudariti, je dejstvo, da je Slovenija še vedno industrijsko zaostala dežela s primitivno tehniko in da bodo komaj osnovni projekti težke industrije, ki se sedaj grade, odpravili do neke mere ta njen značaj ter polkolonialni karakter njene industrije.

Tovariši! Osnovna postavka v generalni liniji za leto 1950 je koncentracija glavnih sil na osnovne objekte petletke. To pomeni pri nas predvsem na objekte težke industrije ter na objekte elektrogosudarstva in rudarstva, da se ustvari potrebna energetska baza. Iz vsega, kar sem zgoraj omenil, mislim, da dovolj jasno sledi, da mora v interesu nadaljnjega gospodarskega razvoja Slovenije, v interesu odprave obstoječih dispropore v našem gospodarstvu in protislovij, ki iz njih izvirajo, gospodarski plan za leto 1950 v vseh osnovnih postavkah izražati to generalno linijo, da morajo biti vsi planirani ukrepi uspešno podrejeni. Samo tako postavljen gospodarski plan za leto 1950 in proračun kot njega finančni izraz predstavlja naš prispevek k industrializaciji vse Jugoslavije pa tudi izgradnji težke industrije v Sloveniji. Hitrejši tempo izgradnje stanovanj ter s tem industrijskih naselij in mest, dalje hitrejši tempo razvoja proizvodnje za široko potrošnjo in s tem v zvezi dvig življenjskega standarda, so v celoti odvisni od izvedbe te naloge. S tem odpravljamo lastno zaostalost in obenem ustvarjamo pogoje, da svoje kapacitete v večji meri kot doslej pri razširjanju baze našega gospodarstva izkoristimo za izgradnjo na področju družbenega standarda in za druge proizvodne panoge. S tem bo Slovenija tudi v letu 1950 častno izpolnila svoj delež v skupni borbi vseh jugoslovanških narodov za izgradnjo socializma.

Prehajam k analizi gospodarskega plana za leto 1950. Plan republiške industrije v letu 1950 povečuje proizvodnjo za 8 % v primeri s proizvodnjo v letu 1949. S tem bomo v proizvodnji republiške industrije po celotnem obsegu izpolnili predvideni petletni plan in ga preseglei za skoro 10 %.

Za posamezne panoge industrijske proizvodnje so planske naloge postavljene takole:

- V kovinski industriji se mora dvigniti proizvodnja v primeri s planirano proizvodnjo za leto 1949 na 107, v primeri z realizacijo v letu 1949 na 118;
- v kemični industriji se mora dvigniti proizvodnja v primeri s planom leta 1949 na 118, v primeri z realizacijo na 184;
- v tekstilni industriji v primeri s planom na 106, v primeri z realizacijo na 102;
- v industriji usnja in obutve v primeri s planom na 110, v primeri z realizacijo na 101;
- v živilski industriji mora znašati indeks proizvodnje v primeri s planom leta 1949 — 98, v primeri z realizacijo leta 1948 tudi 98.

Iz tako postavljenih nalog za posamezne industrijske stroke sledi, da letos nekoliko zmanjšujemo tempo porasta proizvodnje, čeprav je ta tempo še vedno dokaj visok, posebno v posameznih industrijskih strokah. Drugič, da s tem v zvezi pred našo industrijo ne postavljamo zahteve, da izkoristi polno kapaciteto v 3 izmenah, kakor je bila naloga, vsaj praviloma v prejšnjih letih petletke, ko smo od nje odstopali samo tam, kjer

ni bilo mogoče dobiti na zunanem trgu surovin. Ker se letos, kot je poudaril tovariš Kidrič, postavlja kot prvenstvena naloga zunanje trgovine zagotovitve potrebne opreme za težko industrijo, elektrogosudarstvo, rudarstvo, se noče obremenjevati fonda deviz preko nujnih potreb za nabavo surovin. S tem v skladu so letos tudi investicije republiške industrije. Poleg manjših investicij, potrebnih za izpolnitev proizvodnega plana, so predvidene nove investicije za nadaljevanje tovarne organskih barvil, dalje tovarne umetnih brusov, za povečanje kapacitet za proizvodnjo sanitarne keramike v tovarni Ljuboje, v kovinski industriji pa za tovarno Titan za povečanje kapacitete temper-liva, za proizvodnjo armatur in fittingov ter tovarno v Lescah za prenos izdelave žebeljev iz jeseniške železarnice. Poleg tega je predvidenih 100 milijonov za začetek sistematične industrializacije Dolenjske, predvsem Bele Kraljevice in kočevskega okraja. Od celotnih investicij odpade na industrijo 8 odstotkov.

Plan lokalne proizvodnje se poveča v primeri z letom 1949 za 8 odstotkov, od tega lokalna proizvodnja, ki se deli po distribucijskem planu za 4 odstotke, in lokalna proizvodnja za svobodni trg (lokalna II) za 13 odstotkov. Letos je določena lokalni II ista vloga za izravnavaenje kupnih in blagovnih fondov, dvig kvalitete in obogatitev sortimenta v blagovnem prometu. Vendar nekateri tovariši in mnogi potrošniki ne gledajo še pravilno na lokalno proizvodnjo za svobodni trg, ne vidijo v njej sredstva, ki lahko bistveno pripomore k dvigu življenjskega standarda. S proizvodi lokalne II moramo predvsem zajeti nakopičena denarna sredstva na vasi in z zjemanjem presežne kupne moči delavcev in nameščancev preko potreb garantirane preskrbe in neblagovnih uslug preprečiti odtok tega presežnega denarja na vas. Bistveno, kar moramo pri prodaji proizvodov lokalne II popraviti v primeri s prakso ljudskih odborov v lanskem letu, je to, da se bodo cene v resnici določale na trgovinski način samo po zakonu ponudbe in povpraševanja. S tem bodo cene vedno realne ter bodo ustrezale presežni kupni moči potrošnikov. Nekateri ljudski odbori pa vidijo pri lokalni II glavno vprašanje v faktorju povznanja nižjih enotnih cen v strahu za uravnovečanje svojih proračunov. Vendar je tako gledanje in tako usmerjenost popolnoma nepravilna. Osnovno pri proizvodnji za svobodni trg je, da se v resnici prilagodijo cene ponudbi in povpraševanju ali z drugo besedo: ljudski odbori se bodo morali boriti, da na eni strani povečajo kvaliteto proizvodov lokalne II in povečajo sortiment in obseg proizvodnje ter tako interes potrošnikov za njihove proizvode. Če bi se pokazala tendenca znižanja cen lokalni proizvodnji LR, se morajo LO, katerim predstavlja tržni dobiček eno najvažnejših postavk na strani dohodkov v letnih proračunih, toliko bolj boriti za obogatitev sortimenta, dvig proizvodnje iz lokalnih virov, tako da s povečanjem ponudbe blaga na trgu, čeprav po nižjih cenah, vendar v absolutnem obsegu realizirajo predviden tržni dobiček.

Tako za lokalno kot za republiško industrijo predvideno povečanje plana ne bo zahtevalo bistvenega povežanja delovne sile, štela zaposlenih, seveda pod pogojem, če se bodo plani od vsega početka izpolnjevali enakomerno v skladu s postavljenim dinamiko letnega plana.

V gozdarstvu in lesni industriji se povečuje proizvodnja za 15 odstotkov v primeri z izvršitvijo v letu 1949. Z ozirom na izkušnje zadnjih mesecev leta 1949 je to povečanje v celoti realno, zahteva pa najmanj v planu predvidene investicije za gradnjo gozdnih cest, žlicnic, nabavo kamionov in druge opreme v znesku 88 milijonov din. Od celotnega plana za leto 1950 odpade na gozdarstvo 245 milijonov ali 6 odstotkov. Izvršitev plana gozdne eksploatacije in lesne industrije bo zahtevala v letu 1950 skupno s pogodovdvanjem in urejanjem gozdov okrog 2500 novih delavcev, za spravilo lesa pa približno 4-4500 voznikov skupno s pogodbenimi, režijskimi in mobiliziranimi vozniki, seveda pod pogojem enakomernega izvrševanja plana vse leto.

V kmetijstvu se poveča proizvodnja po planu na 10.119 milijonov, od tega na državni sektor skupno 735 milijonov ali 7,3 odstotka, za združni sektor 752 milijonov ali 7,4 odstotka skupne kmetijske proizvodnje, na socialistični sektor skupno 14,7 odstotka, na privatni sektor 8632 milijonov ali 85,3 odstotka skupne proizvodnje. Vrednost proizvodnje v združnem sektorju je preračunana na plane obstoječih združ. Poljedelska proizvodnja se poveča v letu 1950 v primeri z realizacijo 1949 za 5 odstotkov, pri tem za žito za 3 odstotke, industrijske rastline za 16 odstotkov, vrtnine 10 odstotkov, površina krmskih rastlin pa se poveča za nad 11 odstotkov.

Plan v živiloreži se za vse sektorje poveča v primeri z realizacijo 1949 za 18,5 odstotka; pri tem se povečuje v socialističnem sektorju število konj za 26 odstotkov, goveji za 51,2 odstotka, prašičev za 184,8 odstotka, ovac za 337,5 in perutnine za 247,5 odstotka. Od celokupnega števila živine na koncu leta 1950 bo odpadlo na socialistični sektor 15,5 odstotka konj ali 3,1 odstotka več kot ob koncu leta 1949, 8,8 odstotka goveji ali 2,5 odstotka več, 22,2 odstotka prašičev ali 12,9 odstotka več, 15,1 odstotka ovac ali 10 odstotkov več kot ob koncu leta 1949 in perutnine 8,1 odstotka ali 5 odstotkov več kot ob koncu leta 1949. Plan združ je postavljen na obstoječe število združ in na sedanje površine in sedanje stanje živine.

V letu 1950 predvidevamo, da se setvene površine povečajo za 12.000 ha s pomočjo melioracij ali preoravanja travnikov. Po planih se zahteva predvsem povečanje krmskih rastlin za dvig živiloreže, med žitaricami povečanje površin za koruze med industrijskimi rastlinami

Ekspoze predsednika planske komisije SERGEJA KRAIGHERJA

Nadaljevanje s 5. strani.

pa je v planu povečanje površin za hmelj za 87,5 odstotka, oljne rastline za 27,5 odstotka in za pivovarniški ječmen od 0 na 3.555 ha, površina pod krompirjem se mora po planu povečati za 6,5 odstotka, pod fižolom za 37 odstotkov kot vmesno kulturo. V državnem sektorju predvideva plan predvsem povečanje živinoreje ter krmske baze za predvideni plan živinoreje. V ta namen je predvideno za državni sektor 243 milijonov investicij skupaj z melioracijami Prekmurja, Pšate pri Ljubljani in Ljaka v gorški oblasti ter razskovalnimi deli na ljubljanskem Barju ter Cerkljanskem jezeru.

Za družinski sektor, in sicer za obstoječe zadrage, postavlja plan predvsem naloge v zvezi z živinorejo in posebno krmsko bazo, kakor tudi za ostale vrste kmetijske proizvodnje, za katere obstojijo pogoji ali ki so že uvedene v ustanovljenih zadrugah. V investicijskem planu je predvidenih 200 milijonov din v materialu za kapitalno gradnjo tako obstoječih zadrug, kakor tudi tistih, ki se bodo že ustanovile, poleg tega pa še 190 milijonov bančnega kredita, za katerega morajo najti materialna sredstva zadrugi iz lastnih virov.

Za izvršitev plana v državnem sektorju bo potrebnih predvidoma v času največje potrebe 9677 delavcev ali približno 1800 več kakor jih je do sedaj zaposlenih v državnem sektorju.

Plan rudarstva se poveča za 524.000 ton ali za 20 odstotkov v primeri z letom 1949. Za dosego tega plana bo potrebnih predvidoma 2000 novih delavcev. Predvidene investicije v planu za leto 1950 znašajo 696 milijonov ali 18 odstotok vseh investicij ter še 112 milijonov za stanovanja rudarjev.

Za elektrogospodarstvo je predvidenih v letu 1950 652 milijonov za kapitalno gradnjo in 73 milijonov za družbeni standard. Proizvodnja bo znašala po planu v letu 1950 — 1.020.000 kWh ali 18 odstotok več kakor v letu 1949. Predvideno je, da letos začne obratovati še en agregat hidrocentrale Savica in se nadaljuje gradnja hidrocentral v Mostah, Medvodah in Vučenici. V letu 1950 bo stala pred nami naloga, da predvideno pomanjkanje električne energije, ki nastaja, kot znano, ker SZ ne dovolj dobave opreme za naše hidrocentrale, nadomestimo z dobro organiziranim varčevanjem, z organizirano čim enakovrednejšo 24 urnega odjema in z usposabljanjem za obrat vseh proizvajalnih strojev električne energije.

V investicijah za dejavnost v družbenem standardu predstavljajo največjo postavko investicije za univerzo in visoke šole ter študentske domove ter druge potrebe družbenega življenja študentov. Po naknadnih balansih na zvezni planski komisiji se je že po zaključku zveznega proračuna za potrebe univerz odredilo višje vsote, od katerih odpade na Slovenijo 332 milijonov din preko v zveznem in republiškem proračunu predvidenih sredstev. Poleg nadaljevanja in dograditve vseh institutov, ki se že gradijo, je v tem znesku predvidena rešitev najbolj perečih problemov predavnic, laboratorijev, kabinetov, upravnih prostorov poimnih fakultet, visokih šol in univerz ter začetek gradnje instituta za šibki tok in instituta za jakl tok s pripadajočimi stavbami za stanovanja študentov in nameščencev. Pri tem odpade za ureditev agronomsko-gozdarske fakultete 31 milijonov, za ureditev tehnične visoke šole 50,5 milijona, za ureditev medicinske visoke šole 21 milijonov, za potrebe univerze in njenih fakultet 74,5 milijona din.

Za študentske domove in stanovanja je predviden znesek 155 milijonov din, s katerim se bo skušalo letos zagotoviti stanovanje 1500 študentom, za nadaljnjih 1000 pa zgraditev naselja do strehe, ki bo dovršeno v letu 1951. S tem bodo rešena s 15—20 let trajajočimi provizoriji najbolj pereča vprašanja, ki so doslej ovirala študij, potrebno poglabljanje in snov, obenem pa se bodo pridobile potrebne kapacitete za prihod še večjega števila študentov iz ostalih republik.

Za stanovanjsko in komunalno dejavnost je predviden znesek 600 milijonov, skupno z družbenim standardom za elektrogospodarstvo in rudarstvo. Skupno s stanovanjski zvezni investitorjev se bo v letu 1950 investiralo v stanovanja 970 milijonov dinarjev, kar pomeni za 19% več kakor je bila izvršitev v letu 1949. V letu 1947 smo pridobili 126.746 kv. metrov zazidane površine, v letu 1948 193.025 m² zazidane stanovanjske površine, v letu 1949 274.000 m² zazidane površine. V letu 1950 je predvideno 295.431 m² zazidane stanovanjske površine. Skupno bi pridobili do konca leta 1950 862.000 m² površine ali 85,6% petletnega plana, tako da bi nam ostalo za leto 1951 za izvršitev petletnega plana še 146.000 m² stanovanjske površine, kar bomo brez dvoma dosegli in presegle, seveda pod pogojem, če letos izpolnimo celotni plan izgradnje stanovanj.

V lokalni in republiški pristojnosti se s predvidenimi investicijami za jasli in DID-e v letu 1950 za 160,4% poveča število mest v jaslih v primeri z realizacijo 1949 ali skupaj z zveznimi investicijami za 1750 mest, ali za 126% števila mest v DID-ih, ali skupaj z zveznimi investicijami 2140 novih mest. S tem bi v jaslih križi, kar se tiče lokalne in republiške pristojnosti, 64,6% ocenjenih potreb, v DID-ih pa 81,2%.

Za investicije v vodovode in kanalizacijo so predvideni potrebni zneski za ureditev vodovoda v Ljubljani in Mariboru ter za gradnjo potrebnega kanalizacijskega omrežja v zvezi s povečevanjem industrije v teh dveh mestih. Poleg tega planiramo nadaljnjo izgraditev vodovoda za rešitev vprašanja preskrbe z vodo enega dela Kočevske, vezanega na vodovod v Suli Krajini.

Investicije v zdravstvo predstavljajo predvsem dograditev že začetih objektov

za borbo proti tuberkulozi ter dograditev ambulanz v Guštanju in na Jesenicah poleg že omenjenih investicij za dograjevanje medicinskih klinik. Kot nov objekt so s tem v zvezi predvidene investicije za provizorij za infektivno kliniko ter provizorij za razne institute.

Poleg skupno 191,5 milijona investicij za univerzo, visoke šole in fakultete je predvideno za kulturo še skupno 24,8 milijonov dinarjev. V tem znesku so zajete investicije za igralno akademijo z baletno šolo, provizorij za akademijo upodabljajočih umetnosti, dovršitev narodne galerije in dovršitev prvega dela muzeja NOB na ljubljanskem Gradu. Za nižje in srednje šolstvo, tako srednje in strokovno, ter za pripadajoče dijaške domove in internate je predvideno 80,2 milijona dinarjev, v tem dograditev srednje šole v Guštanju ter dograditev internata za gradbeni tehnikum in začetek gradnje gradbenega tehnikuma v Ljubljani. Za Komite za kinematografijo je predvidena vsota 15,1 milijonov dinarjev, pri čemer odpade največji del na adaptacijo prostorov bivše cerkve sv. Jožeta za kino-ateljeje. Komite za radiodifuzno službo bo pa že v I. kvartalu letošnjega leta odprl novo radioodajno postajo z jakostjo 135 kW, ki bo tako poleg novih radioodajnih postaj v Beogradu in Zagrebu ena največjih radioodajnih postaj v srednji Evropi.

Investicije ljudskih odborov znašajo v 1950. letu skupno 509 milijonov, od česar odpade na Ljubljano samo 175,1 milijona ali 34,5% vseh investicij, predvidenih za ljudske odbore. Na ljubljansko oblast odpade 27%, na mariborsko 29%, na primorsko 9,5%. Investicije za mariborsko oblast so nekoliko večje kot za ljubljansko zaradi večjih potreb mesta Maribora, na katerega odpade 63 milijonov ali 43% vseh investicij mariborske oblasti. Poleg tega je s večjim zneskom zastopen v mariborski oblasti še okraj Poljčane zaradi potrebne izgradnje upravne stavbe okrajne ljudske odbora. Skupne investicije za Slov. Primorje znašajo v letu 1950 438 milijonov. Pri tem je vključeno 190 milijonov iz leta 1949 neizvršenih del dodatnega plana. Na izgradnjo Nove Gorice odpade v tem znesku cca 280 milijonov dinarjev.

Vidimo torej, da so investicije predvidene za ljudske odbore v republiškem planu razmeroma nizke in omejene v resnici samo na najnujnejša dela. Od kapitalne izgradnje so razen investicij v kmetijstvu v skupnem znesku 36 milijonov dinarjev predvidene investicije samo za ureditev klavnice, mlinov in dograditev mlekarne v Murski Soboti in Sežani. Poleg teh investicij za lokalno industrijo pa je predvidenih še 15 milijonov za obrt. Za stanovanja je predvideno za ljudske odbore 122 milijonov, za komunalne naprave 70 milijonov. Za elektrifikacijo naselij ni predviden večji znesek prav zaradi tega, da se ne obremenjuje javnega omrežja in s tem ne otežkoča situacija z električno energijo. Zadruga in posamezna naselja, kjer pride to v poštev, pa bodo imele možnost nabave manjših generatorjev in turbin za lokalne centrale.

Te v planu predvidene investicije, za katere je v omenjenih vsotah zagotovljeno tudi materialno kritje, bodo ljudski odbori lahko prekorčili, če bodo povečali lastno proizvodnjo gradbenega materiala, če bodo čedili z dodeljenim materialom in mobilizirali prostovoljno delovno silo. Po naši budžetski tehniki jim je ostalo na razpolago dovolj lastnih sredstev (dobiček, amortizacija l. dr.) za svobodno razpolaganje.

Celotne investicije v l. 1950 bodo torej znašale 3915 milijonov, od tega odpade 67% na kapitalno graditev in 33% na družbeni standard, 34% vseh investicij odpade na premožavnice in elektrogospodarstvo. Skupno z zveznimi investicijami bo investiranih 6542 milijonov.

Če pogledamo sedaj celotno situacijo v zvezi z dinamiko izpolnjevanja investicijskega plana, potem vidimo naslednje: V letih 1947, 1948 in 1949 smo izvršili skupno 60% v petletnem planu predvidene investicij. Od tega kapitalno gradnjo s 65%, družbeni standard pa s 50%. Z investicijami v letu 1950 bomo dosegli 82% investicij, predvidenih po petletnem planu, in sicer kapitalno graditev s 86% in družbeni standard s 73%. Vidimo torej, da bomo s tako postavljenim planom, če ga bomo izvršili, morali v letu 1951 izvršiti cca 18% petletnega plana. To nam tudi po dosedanjih izvršitvah ne bo moglo povzročiti večjih težav za izpolnitev petletnega plana. Če pogledamo odnose v posameznih vrstah dejavnosti, potem vidimo, da smo v gospodarstvu planirani zneski že bistveno prekorčili, da pa močno zaostajamo za linijo enakomernega izpolnjevanja petletnega plana v lokalni industriji ter v prometu in gradnji cest. Na strani družbenega standarda smo prekorčili petletni plan skupno v kulturno-zdravstveni dejavnosti, močno pa zaostajamo za petletnim planom v komunalni dejavnosti ter dejavnosti državnih organov to se pravi v gradnji v petletnem planu predvidenih upravnih poslopij in reprezentančnih zgradb.

Od strok republiške industrije najbolj zaostajajo kar se tiče kapitalne gradnje: kovinska, kemična in lesno predelovalna industrija. Dočim so investicije premožavnikov v glavnem na liniji normalnega izpolnjevanja petletnega plana, je težja situacija v elektrogospodarstvu, v katerem se bo del investicij, po izjavi tovariša Kidriča v zvezni skupščini v proračunski debati prenesel na 1952. leto.

Kar se tiče stanovanj se že v letošnjem letu predvideva izgradnja montažnih delov za montažno graditev stanovanj, ki bodo pa v svojem polnem obsegu prišle v poštev šele v letu 1951.

V največji meri pa zavisi izvršitev planiranih investicij tako petletnega plana kot plana za leto 1950 od izvršitve plana gradbenih del, ali z drugo besedo, od

Govor ministra za znanost in kulturo dr. Jožeta Potrča

Na popoldanskem zasedanju Ljudske skupščine LRS je prvi govoril minister za znanost in kulturo vlade LRS dr. Jožeta Potrča, ki je v svojem govoru dejal:

Tovariši ljudski poslanci!

V letošnjem proračunu, v kolikor se nanaša na ministrstvo za znanost in kulturo ter ministrstvo za prosveto, se tako nazorno zrcali naš boj za socialistični napredek, številke govornijo tako jasen jezik o resnično naprednem karakterju naše kulturne politike, posebno če jih primerjamo z ustreznimi številkami iz let po prvi svetovni vojni, da so lahko prepričevalen dokaz, kaj zmora osvobodno ljudstvo, ki si je ustvarilo v težkem boju svojo ljudsko oblast. Pa tudi v primerjavi s prvimi leti po osvoboditvi pomeni četrto leto naše petletke pravi prelom in odločen korak naprej. Seveda pomenujemo napori na kulturni fronti del naše velike bitke za socializem, za dovršitev petletke. Zato poudarjam uvodoma besede tovariša Borisa Kidriča, ki jih je izrekel v svojem ekspoziju v zvezni skupščini in s katerimi tolmači ekonomsko strategijo in taktiko naše petletke: »Velike investicije so v tem letu določene za naše univerze, druge visoke šole in znanstvene institute. K prvotnim predlogom ljudskih republik za univerze in druge visoke šole je zvezna vlada v planskem in proračunskem predlogu za leto 1950 dodala 1 milijardo in 200 milijonov, kar se vključuje v proračun in investicijske plane ljudskih republik. Te velike investicije so neobojno potrebne, ker bi se brez njihove izvršitve še bolj povečalo pomanjkanje kvalificiranih, posebno tehnično kvalificiranih kadrov in bi se posledice hudo odrazilo že na koncu petletke, posebno pa v drugi petletki. Postala bi celo nevarnost za izvršitev naših bodočih planov.

V pogledu osnovnega šolstva določa gospodarski plan za 1950. leto večje mobilizacije lokalnih virov, tako v pogledu materiala kakor v pogledu delovne sile.

Vsote, ki tako odpadejo v našem proračunu na investicije za naše visoko šolstvo, namreč 474 milijonov dinarjev, oziroma 504 milijarde, če vključimo tudi ministrstvo za prosveto, so za naše pojme iz bivše Jugoslavije, kakor tudi za naše dosedanje toževne izdatke, natančno ogromne. Zares pomenijo prelom v zgodovini našega visokega šolstva. Toda nikakor ne gre samo za kvantitativno rast, ampak tudi za odločno borbo za resnični dvig našega visokega šolstva na višjo, socialistično stopnjo. To dokazuje velika pozornost, ki jo posveča vprašanju našega šolstva Centralni komite naše Partije, ki je v resoluciji na III plenarnem zasedanju napravil važne in daljnosežne sklepe. Vse to je v luči leninskega nauka o višji znanosti v socialistični družbi popolnoma razumljivo.

Ob poslavi 30letnice naše Univerze smo imeli priliko seznaniti našo najširšo javnost, kaj pomeni za znanost in znanstvenike ljudska oblast in kaj pomeni za njo diktatura buržoaznega razreda, površ se pri najhmem narodu, ki ga zatirajo in ki se mora boriti za svoje narodno osvobodjenje. Ljubezni in skrb ljudske oblasti, tako zvezne kot republiške vlade kakor Centralnega komiteja Partije za kulturni in znanstveni dvig, dobiva stalno nove in nove vidne izraze. Pri Partiji, ki je prehodila tako trdo šolo revolucije in ki je tako globoko zasidrana v globinah našega ljudstva, je taka politika samo po sebi umiven, zakonit pojav. Drugače ne more biti, pa naj govore o njej še toliko umazanega in lažnega; ona se bori, ker je zdrava, ker je prodira napredna znanost marksizma-leninizma globoko v partijske vrste in ker je za stoisice partijskih borcev postal ta nauk potreba v vsakdanji življenjski borbi. Partija se bori za

zagotovitev potrebnega števila delavcev v gradbenih podjetjih. Plan gradbenih del skupno z dodatnimi deli ter zvezno in republiško režijo (v tem tudi cesta Ljubljana—Zagreb, ki se bo predvidoma začela graditi letos) znaša 4945 milijonov dinarjev ali 40% več kot je znašala izvršitev v letu 1949 in 28% več kot je znašala izvršitev gradbenega plana v letu 1948. V primeri z doseženim povprečjem v gradnjah zaposlenega delavstva bi morali v letu 1950 povečati število delavcev za 6600, do stanja najvišje potrebe pa za 12.000 delavcev. Za dosego tako visokega plana gradbenih delavcev je potrebno: 1. zagotoviti izpolnitev planov povečanja proizvodnosti dela, predvsem v gozdarstvu in lesni industriji, pa tudi v drugih industrijskih panogah; 2. s potrebnimi ukrepi, o katerih je govoril že tovariš predsednik, zmanjšati fluktuacijo in izboljšati delovno disciplino; 3. za investicije za zgraditev univerz in visokih šol ter študentskega naselja bodo gradbeno podjetja brez dvoma lahko računala na pomoč prostovoljne delovne sile študentske in srednješolske mladine; 4. notranja učvrstitev zadrug ter nadaljnji razvoj zadrugništva, medsebojna pomoč delovnih kmetov za časa sezonskih del, ki jih bodo organizirale frontovske organizacije, in pa potrebne ekonomske mere, bodo brez dvoma nudile dovolj sezonske delovne sile za izvršitev plana gradbenih del.

Tovariši in tovarišice!

Taka je osnovna problematika gospodarskih planov, obsežnih v predloženem predlogu proračuna za leto 1950. Ker smatram, da ta predlog pravilno odraža naše naloge za zgraditev socializma v Jugoslaviji in pravilno razvija proizvodne sile Ljudske republike Slovenije ter ustvarja trdno podlago za še hitrejši dvig družbenega standarda ter utrđitev in razširitev socialističnih odnosov, vas pozivam, da glasujete za predlog.

nadaljnjo demokratizacijo življenja, ker je to njena notranja potreba, in če ji danes revizionisti odrekajo karakter leninske komunistične partije, tedaj ona še toliko bolj živo čuti potrebo in moralno dolžnost, še bolj demokratizirati vse naše življenje. In v okviru te borbe se vrši tudi borba za demokratizacijo našega celokupnega šolstva in našega duševnega življenja sploh, tako da bo mogel vsak posameznik maksimalno razvijati svoje sposobnosti, dati za skupnost vse od sebe in z občutkom res popolne sproščenosti razvijati iniciativnost in usvarjalnost, z občutkom državljanske varnosti in resnične svobode sodelovati tudi z neustrašeno kritiko vsespovsod, kjer je to treba. Gre nam torej za mobilizacijo prav vseh umskih, moralnih in ustvarjalnih sil vsega našega naroda zaradi srečne bodočnosti naših otrok, pa tudi zaradi zmage resnice in pravice.

Glede postavk našega proračuna naj še pred podrobno analizo pribijem, da ta veliki skok pri visokem šolstvu nikakor ne gre morda na račun drugih kulturnih potreb, da je povsod, pa četudi še tako majhna, vendar viden napredek. Zato omenjam predvsem vse one postavke, ki pomenijo pospeševanje umetnosti. Čeprav nekih perečih problemov ne moremo letos rešiti, ampak jih moramo odložiti na prihodnje leto, znašajo vendar najmanjše vsote za Akademijo za upodabljajočo umetnost 3,1 milijona, za Akademijo za igralno umetnost 6,1, za šolo za umetno obrt 2, za potrebe Narodne galerije 2,4, za muzej NOB 5,2 milijona itd.

Pojay, na katerega smo lahko upravičeno ponosni, je podvojitev števila študentov v primeru z letom 1939, tri nove fakultete in nadaljnji razvoj našega visokega šolstva, tako da bomo po uredbi, izdani na podlagi republiškega zakona o visokem šolstvu, imeli odsej na tehnik 6 fakultet, na univerzi 4, 2 medicinski in še samostojno agronomsko-gozdarsko fakulteto poleg umetnostnih akademij in Višje pedagoške šole, ki nam vzgajajo kadre za znanstveno-vzgojno, gospodarsko in sploh kulturno življenje. Res je, bomo se pri tem z mnogimi težavami, s pomanjkanjem poslopij, stanovanj, opreme za institute in laboratorije; zato tudi razumemo težave, s katerimi je se borila Univerza ob svojem nastanku. Se danes nosimo njeno težko dediščino, Kljub temu naj mi bo dovoljena primerjava, ki bo odkrila ono, kar je ravno najbolj bistveno pri stvari, namreč odnos oblasti do univerze. Da bi razumeli, koliko naša ljudska oblast za visoko šolstvo daje, je treba tole primerjati. Celotni proračun univerze je 1.250.000, drugo leto 2.875.000, potem nekaj let 4—7 milijonov, od 1919. do 1930. leta pa skupaj okrog 70 milijonov.

Tu mi dovolite primerjave, ki ne zahtevajo posebne komentarja: Proračun univerze je znašal od leta 1919—1939 70 milijonov (delno tudi za investicije). Od leta 1946—1950 pa je znašal 191 milijonov (brez investicij). Letno povprečje je bilo torej več kakor petkrat večje. Skupni proračun (brez investicij) ministrstva za kulturo in znanost ter ministrstva za prosveto znaša za 1950. leto 415 milijonov (MKZ — 153 milijonov, MP — 262 milijonov), medtem ko je znašal proračun (brez investicij) za 1949. leto 183.626.000 din. Za študentje obeh ministrstev je določenih 174 milijonov. Investicije pa bodo znašale v 1950. letu 504.700.000 din (MKZ — 474,7, MP — 30), medtem ko so v l. 1949 znašale 117.775.000 din. Od leta 1945—1949 pa je bilo skupno investiranih 181 milijonov. Proračun za leto 1950 nam torej kaže ogromen skok investicij. Če primerjamo celotne izdatke v letu 1949 s proračunskimi izdatki za leto 1950, pa dobimo naslednjo sliko: leta 1949 so znašali 306,2 milijona, leta 1950 pa bodo znašali 919,7 milijona.

Boj za univerzitetno poslopje se je vlekel leta, instituti so bili nameščeni tudi v kleteh, študentom je bil dan 1 hotel za študentski dom. Kakšen je bil odnos vladajočih slovenskih klik do univerze, da ne govorimo o velenjski kliki, to je bilo prikazano s citati iz jubilejnega zbornika ob 30letnici univerze. To, da vladajočih klik ni bilo sram celo ogroziti že priborjeno kulturno dobro, to jih karakterizira dovolj jasno. Da so n. pr. leta 1921 postavko za stavbo sploh črtali, kljub temu, da takrat ni bilo pomanjkanja delovne sile, to pač karakterizira kapitalistični sistem na sploh, ki zakonito uničuje ljudske proizvajalne sile. Neskrupuloznost take oblasti označuje n. pr. ukrep, da je izpadla iz vladnega proračunskega predloga za leto 1923—24 kar cela medicinska fakulteta z vsemi njenimi postavkami, na to je morala seveda šele univerza reagirati. Neko, na prvi pogled fantastično dejstvo, ki si ga profesorji (vsaj kakor v omenjenem Zborniku piše) niso znali, oziroma niso upali razlagati, je izjava rektorja v študijskem letu 1924—25 o njegovem razgovoru z ministrom Stjepanom Radičem, ki mu je zagotovil, da bo univerze štiti. Zbornik poroča takole: »Minister je sicer poudarjal, da mora država varčevati, a dodal je: 'Nulła regula sine exceptione.' Popolnoma nejasno je pa bilo, kako misli o ureditvi univerzitetnega vprašanja ministrova okleca in njegoviji svetovetlavi. V svet so namreč prišle vesti, da so se visoki funkcionarji ministrstva izrekli za okrnitev ljubljanske univerze. Ministrstvo teh vesti, ki so se objavljale tudi v časopisju, ni demantiralo. Da je znaša po taki politični logiki skrb za univerzo iz pravila med izjeme, pustimo bolj na strani! Zanimiva in v luči marksističnega nauka o bistvu države zelo razumljiva pa je vloga Radičevih svetovalcev, katerim je bilo namig do volje ministra, kakor do volje nekih drugih temnih sil. Te temne sile

so se končno razkrinkale v NOB, bankrotirale in propadle.

Tak je bil resničen odnos oblasti do znanosti in kulture, nasilno prikrit seveda z vsemogočim propagandnim monopolom. Tako čitamo šele leta 1925/26, torej v šestem letu življenja naše univerze, nekaj, kar je investicijam podobno, namreč 4 milijone dinarjev za nakup Cekinovega gradu, a hkrati globoko obžalovanje, da je zaradi pomanjkanja prostorov moral zapustiti Ljubljano strokovnjak rudarstva (ki je bil sprejet na Češkem z odprtimi rokami), in čeprav taka važna stroka, kot je rudarstvo, ne potrebuje več kot dva, tri take specialiste. V poznejših letih je bilo kajpak nekaj investicij, zasluge za to pa nimajo buržoazne stranke, ampak ljudje iz ljudstva, ki so se za univerzo borili.

Te investicije se kajpak ne morejo primerjati s tem, kar daje ljudska oblast. Daleč sem od tega, da bi hotel s primerjavo številk primerjati zasluge. Navajam jih le zato, da razumete, kaj iz kvalitativno drugega odnosa, namreč iz sodelovanja med ljudsko oblastjo in znanostjo izvira za splošen napredek, za tempo razvoja, zakaj tako hitro napredujemo. Velika pa je tudi zaostalost, ki jo moramo premagati. Pa tudi sicer se mi nikakor ne bi mogli zadovoljiti z nekdanjim tempom razvoja zato, ker smo mi socialistična država z višjo družbeno ureditvijo. Zato je naš pogled obrnjen v bodočnost, usmerjeni smo na naloge, ki nas čakajo. Te pa so ogromne, kajti kot majhni narodi socialistične Jugoslavije moramo zgraditi socializem proti oviram z vseh strani in dokazati, da pomeni socializem res svobodo in srečo tudi malih narodov in da mora priti do enakopravnih odnosov med socialističnimi državami. Zato je torej treba gledati na naš proračun tudi s stališča razvoja kulture pri nas, razvoja socialističnega demokratizma, ki mora kazati vedno nove, lepše in bogate oblike družbenega sodelovanja. Številke, ki jih dajate v proračunu, je treba spremeniti jutri v institute, študentska naselja itd.

Podroben plan je naslednji:

Skupne investicije, kakor že rečeno, znašajo za področje ministrstva za znanost in kulturo 474,7 milijonov din. Od tega za vodogradbeni laboratorij 4,5 milijona, za kemični institut 7,1, za rudarski institut 3,2, za metalurški institut 18, za agronomsko in gozdarsko fakulteto 9,3, za študentsko naselje I, 80, za stanovanja za metalurški institut 5 ter za elektroinstitut z internatom za 500 visokošolcev 100 milijonov. Investicije za naše umetnostne ustanove sem že omenil. Poleg tega je določenih v proračunu še 232 izrednih investicijskih kreditov za visoke šole in univerzo (ki pa so všteti v vsoti 474,7 milijona). Ti bodo investirani za adaptacijo stare tehnike v korist študentov gradbene fakultete, za provizorije gospodarske fakultete, agronomsko in gozdarske fakultete in rektorata tehnične visoke šole, za stanovanjski blok univerze, za začetek novogradnje prirodoslovno-matematične fakultete, za študentsko naselje II, za univerzitetno tiskarno, za počitniški dom za profesorje in za okrevališče za zdravstveno ogrožene študente na Mozkičji.

Do konca 1951 moramo torej imeti stanovanja za 2500 študentov. Poleg vseh omenjenih investicij posebej naglašam pomen zvezne institucije elektrotehniškega instituta pri SAD-u.

Brez dvoma bo rezultat krasn materialni dokaz našega kulturnega napredka. Gotovo bomo morali napeti vse sile, da ga realiziramo. To moram temboj poudariti, ker lanskih investicij nismo bili sposobni v celoti realizirati. Smatram, da mi je dolžnost to priznati, čeprav se je pomanjkanje delovne sile pojavilo ne samo po naši krivdi, ampak tudi zato, ker je zaradi sramotne blokade bilo treba dati prvenstvo podjetjem, ki so morala nadomestiti izostale pošiljke oziroma paralizirati sovražni namen blokade.

Tovariši ljudski poslanci! Problema našega proračuna investicij pa ne bi izčrpal, reči sem celo, bistva stvari bi se ne dotaknil, če bi govoril samo o materialni bazi naše znanosti in kulture, če bi samo govoril o institutih, naseljih, ki so pravi objektivni pogoji, v katerih bodo mogli naši študenti mnogo bolj uspešno študirati, znanstveniki raziskovati in se torej tako uspešno razvijati. Mi hočemo socialistično šolstvo. To pa ne pomeni samo udobnih, higieničnih, svetlih in prostornih, bogato opremljenih institutov, ampak tudi nova ljudska, svobodna, zavedna, smela, s globokim socialnim čutom, ustvarjalne ljudi, ki jim je taj biokratizem, ki ljubijo znanost. Hočemo šolstvo, ki bo smelo razvijalo znanost in lomilo stare norme. Temu vprašanju je posvetilo vodstvo naše Partije veliko pozornost, kot ste videli iz resolucije III plenuma. Če bi mogel s eno besedo izraziti duha resolucije, bi rekel, da hoče nadaljnjo demokratizacijo na področju znanstvenega in kulturnega življenja, našemu visokemu šolstvu pa nalaga naloge, ki naj zajamčijo, čimbolj je mogoče neoviran znanstveni razvoj in predavanje na znanstveni višini, to se pravi, resnično znanost, brez vsakih lažnih znanstvenih teorij itd. S tem, da obseja sektaški odnos do kvalificiranih strokovnjakov in znanstvenikov, da obseja karizem, zlorabo partijske pripadnosti za pridobitev položaja tudi brez potrebne kvalifikacije, s tem, da zahteva, da se sme predavati človek brez strokovne kvalifikacije in brez poznavanja razvoja sodobne znanosti, naša Partija dokazuje, kako visoko spoštuje resnično znanje in

Fizikultura in Sport

JUGOSLAVIJA SE JE PONUDILA DA ORGANIZIRA ATLETSKO PRVENSTVO EVROPE L. 1954

Na zadnjem sestanku Mednarodne atletske federacije, ki je bil konec oktobra 1949. leta v Luxemburgu je delegat Atletske zveze Jugoslavije predlagal Federaciji, da poveri organizacijo naslednjega evropskega prvenstva Jugoslaviji.

Prvi poraz Rudarja po 6 mesecih

Pred odhodom na turneje v Koper, je mostvo Rudarja odigralo v nedeljo 15. januarja prijateljsko nogometno tekmo z Slavijo iz Karlovca. Gostje so igrali zelo pokrivovalno in hitro. Coprav so bili preslabi, so zasluzeno zmazgali. Rudar je nastopil v svoji najboljsi postavi, toda igral je tako slabo, kakor ze dolgo na. Prvi polcas so prevladovali na igrišču gostje ter ob zaključku prvga polcasa vodili s 2:0.

Republiško prvenstvo v tekih in klasični kombinaciji po v Guštanju

Republiško prvenstvo v tekih za člane in članice v klasični kombinaciji za člane in samostojnih ekvipah se vrši v soboto dne 21. in v nedeljo 22. januarja t. l. v Guštanju. Opozorjamo, da vsa društva in sekcije tako prijavijo svoje tekmovalce in sicer direktno SSD Fušinarju Guštanju.

Ljudska tehnika

USTANOVNA SKUPŠČINA AVTO-MOTO DRUŠTVA RAJONA IV. (RAKOVNIK-VIČ) Dne 18. januarja ob 19. uri se bo vršila v prostorih Prosvetnega doma ustanovna skupščina avto-moto društva IV. rajona, ki bo povezala vse avto-moto krožke klubov tehnike in dosedanjega avto-moto društva na teritoriju IV. rajona.

USTANOVNA SKUPŠČINA AVTO-MOTO DRUŠTVA III. RAJONA - MOSTE Dne 19. januarja ob 19. uri se bo vršila v prostorih rajonskega ljudskega odbora (poleg kina Triglav) ustanovna skupščina avto-moto društva III. rajona, ki bo povezala vse avto-moto krožke klubov tehnike in dosedanjega avto-moto društva na teritoriju III. rajona.

USTANOVNA SKUPŠČINA AVTO-MOTO DRUŠTVA AVTO-MOTO DRUŠTVA »LITOSTROJA« Dne 20. januarja ob 18. uri se bo vršila v sindikalni sejni dvorani, kovinska šola »Litostroj«, ustanovna skupščina avto-moto društva »Litostroj«.

Živilska industrija dobiva v gospodarstvu in v življenju slehernega človeka čedalje večji pomen. V starih časih je človeško prehranjeval lov. Potem se je v dolgih dobah razvilo kmetijstvo, ki še vedno daje največ hrane ljudem. Toda samo kmetijstvo ni danes ne moglo več nuditi dovolj hrane človeštvu, čeprav uporablja že vsa mehanična in kemična sredstva za čim večji donos in prirejo.

Živilska industrija dobiva v gospodarstvu in v življenju slehernega človeka čedalje večji pomen. V starih časih je človeško prehranjeval lov. Potem se je v dolgih dobah razvilo kmetijstvo, ki še vedno daje največ hrane ljudem. Toda samo kmetijstvo ni danes ne moglo več nuditi dovolj hrane človeštvu, čeprav uporablja že vsa mehanična in kemična sredstva za čim večji donos in prirejo.

Živilska industrija dobiva v gospodarstvu in v življenju slehernega človeka čedalje večji pomen. V starih časih je človeško prehranjeval lov. Potem se je v dolgih dobah razvilo kmetijstvo, ki še vedno daje največ hrane ljudem. Toda samo kmetijstvo ni danes ne moglo več nuditi dovolj hrane človeštvu, čeprav uporablja že vsa mehanična in kemična sredstva za čim večji donos in prirejo.

Mednarodni šport

Premlad in prebujajo se Rio. Tak je naslov članka v dunajskem »Montag Morgen« v katerem avtor komentira odločitve avstrijske nogometne zveze, po kateri se avstrijska nogometna reprezentanca ne bo udeležila svetovnega prvenstva v Rio de Janeiro, Avstrijska nogometna reprezentanca bi morala odigrati februarja dve tekmi s Turčijo, in sicer eno v Turčiji in eno na Dunaju. Avstrijska nogometna federacija je zaprosila organizacijski komite, da bi za kvalifikacijo odigrala samo eno tekmo. Ker je to proti pravilom tekmovalca za svetovno prvenstvo in ker tudi Turčija na to ni pristala, so se avstrijska zveza odločila, da ne bo odigrala tekem in se tako tudi ne bo udeležila tekmovalca v Rio de Janeiro, ki je po avstrijski nogomet, ki se je v poslednjih letih, ko je po vojni razveseljevalo okrepilo, to tekmovalce pretekle in da bi mogla mlada avstrijska reprezentanca doživeti težke udarce. Po drugi strani pa so v ozadju finančne težave.

Najbolj popularni avstrijski nogometist je Franz Binder (Rapid), ki je po rezultatih ankete dunajskega lista »Sport« dobil s 61560 glasov. Za njim je Oewirk (Avstrija) s 6139 ter Decker (Viena) 4125 glasov.

Rank list najboljših športnikov na svetu je objavil te dni »Internationale sportcorrespondenz Stuttgart«. Sestavljanje rank list je zelo problematična stvar, posebno če se ne šteje amaterskih in profesionalnih športnikov - zastopnikov različnih športnih panog. Omenjena rank lista izhaja iz kolekt. 1. Emil Zatopek (ČSR), lahkoletec, 2. Hír Furuhashi (Japonska), plavalci, 3. Fausto Coppi (Italija), kolesar, 4. Freddie Frith (Anglija), motorist, 5. Billy Wright (Anglija), motorist, 5. Jaak Kramer (ZDA), tenis, 7. Gaston Reiff (Belgija), lahkoletec, 8. Nila Oestenson (Švedska), smučar, 9. D'Onofra (Francija), rokoborec, 10. Aleksandra Čudin (SZ), lahkoletnica.

V rank listi so torej pomešani amaterski in profesionalni športniki. Leta 1948 je bil na lestvici omenjenega lista in sicer na drugem mestu francoski bokser Marcel Cerdan, ki se je pred nekaj meseci smrtno ponesrečil.

Evropski brvaki v boksu (amaterji) - mušja kat.: Kasperczak (Poljska), bantam kat.: Zuddas (Italija), peresna: Bataille (Francija), lahka Mc Cullagh (Irsko), wolter kat.: Torma (ČSR), srednja: Papp (Madžarska), polteška: Segny (Italija), težka: Bene (Madžarska).

GLEDALIŠČE

DRAMA - LJUBLJANA Sreda, 18. ob 14: Kretz: »Krajski komedijant«. Zaključena predstava za LMS. Ob 20: Miller: »Vsi moji sinovi«. II. repriza. Izven. Četrtek, 19. ob 20: Cankar: »Za narodov blagor«. Zaključena predstava za sindikate.

Pri večernih predstavah »Vsi moji sinovi« igra mater Kato Mihaela Šaričeva, Ana Ančka Lovrčeva. Sae Milveva Ukmarjeva.

OPERA

Četrtek, 19. ob 20: Mozart: »Don Juan«. Zaključena predstava za sindikat univerze. Petek, 20. ob 20: Donizetti: »Don Pasquale«. Zaključena predstava za sindikate. Sobota, 21. ob 20: Musorgski: »Boris Godunov«. Gostovanje Josipa Križaja, člana zagrebske Opere, in Milana Pilherja, člana ruske Opere. Zaključena predstava za sindikate.

Uprava SNG obvešča sindikalne podružnice, da bo v sponozumu s Krajevanim sindikalnim svetom z veljavnostjo od četrtega 19. t. m. dalje izdajal ablagajna SNG vstopnice za sindikalne predstave na bone KSS-n pri dnevnih blagajni v Operi, in ne več v pisarni Uprave SNG. Vstopnice na bone je treba brezpogojno dvigniti do 10. ure na dan predstave, sicer zapadejo. Preostale vstopnice bodo potem v prodaji pri dnevnih blagajni v Operi med 18. in 18. uro, in zvečer po 19. ure pred pričetkom predstave.

Za sindikalne predstave Cankar: »Za narodov blagor«. Bo v četrtek 19. januarja ob 20. uri v dramskem gledališču pridejo na vrsto naslednje sindikalne podružnice: Grafični: številka 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12. Gradbeni: Gradis gradbišče LJ, Kovinarji: Toplovod.

Bone za nakup gledaliških vstopnic dvignite v sredo med 12. in 18. uro na KSS-n soba št. 6. Vstopnice dvignite naslednjega dne, 19. januarja med 8. in 10. uro pri blagajni v Operi. Bone in vstopnice dvignite med dobočnim rokom, sicer vam zapadejo.

KONCERTI

V Celju bo drevi ob 20. simfonijski koncert z naslednjim sporedom: Vivaldi: Concerto grosso. Beethoven: Prva simfonija. Škerjan: Concertino za klavir in godalni orkester. Solistka Jelka Suhadolc-Zalokar. Musorgski: Noč na Lisj gori. Dirigent: Vilko Sušteršič. Simfonijski orkester SKUD Tine Rožane iz Ljubljane. Vstopnice v Drž. glasbeni šoli.

OPROZOROLO

Ministrstvo za finance FLRJ je naknadno sprejelo navodila o vplačevanju proračunskih dohodkov v letu 1950, ki so izšla v Uradnem listu št. 109 z dne 31. XII. 1949. Po tej naknadni spremembi morajo državna gospodarska podjetja vplačevati dohodke od znižanja polne lastne cene neposredno v proračun tistega organa državne oblasti, ki mu pripada podjetje po svojem pomenu. Po obvestilu Narodne banke FLRJ, Glavne centralne Banke, bo sprememba navodil objavljena v eni izmed prihodnjih števil Uradnega lista FLRJ, naker vsa podjetja posredno opozorjamo. Po novih navodilih morajo podjetja odvijati v l. 1950 dohodke od znižanja planske polne lastne cene za tekoba leto in zaostanke iz prejšnjih let z nalogo za prenos na obrazcu št. 174 NB na to-le račune:

- 01-800044 NB-znižanje polne lastne cene drž. gradbenih podjetij zveznega pomena, 01-800034 NB-znižanje polne lastne cene ostalih državnih podjetij zveznega pomena, 6-801034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij republiškega pomena, 61-802034 NB-znižanje polne lastne cene oblastnih gospodarskih podjetij ljubljanske oblasti, 61-802034 NB-znižanje polne lastne cene oblastnih gospodarskih podjetij mariborske oblasti, 61-802034 NB-znižanje polne lastne cene oblastnih gospodarskih podjetij goriške oblasti, 61-805034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Mestnega L.O-a Ljubljana, 62-1-805034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Mestnega L.O-a Celje, 64-1-805034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Mestnega L.O-a Maribor, 64-1-804034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Okrajnega L.O-a, 64-1-804034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Okrajnega L.O-a, 64-1-804034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Okrajnega L.O-a.

Okrajna in krajevna podjetja naj izpišejo pred številko računa operativno številko tistega sedeža Narodne oziroma Komunalne banke, ki vodi proračunske knjigovodstvo odgovarjajočega ljudskega odbora, kraljevna podjetja pa še zadnji dve številki računa (izra št. v. ... 3240 /). Na vsak dolž obrazcu 174 naj podjetja v prostor za »vrsto nakazila« vedno napišejo, na kateri šasi se nanaša dohodek od znižanja polne lastne cene. Vsa vplačila, ki so jih podjetja usmerila v l. 1950 na napačne zbirne račune, jih je Narodna banka FLRJ, Centrala za LRS preknjižila v pravilne proračune. Iz Narodne banke FLRJ, Centrala za LRS, Ljubljana

OPROZOROLO vsem državnim gospodarskim podjetjem

OPROZOROLO

Ministrstvo za finance FLRJ je naknadno sprejelo navodila o vplačevanju proračunskih dohodkov v letu 1950, ki so izšla v Uradnem listu št. 109 z dne 31. XII. 1949. Po tej naknadni spremembi morajo državna gospodarska podjetja vplačevati dohodke od znižanja polne lastne cene neposredno v proračun tistega organa državne oblasti, ki mu pripada podjetje po svojem pomenu. Po obvestilu Narodne banke FLRJ, Glavne centralne Banke, bo sprememba navodil objavljena v eni izmed prihodnjih števil Uradnega lista FLRJ, naker vsa podjetja posredno opozorjamo. Po novih navodilih morajo podjetja odvijati v l. 1950 dohodke od znižanja planske polne lastne cene za tekoba leto in zaostanke iz prejšnjih let z nalogo za prenos na obrazcu št. 174 NB na to-le račune:

- 01-800044 NB-znižanje polne lastne cene drž. gradbenih podjetij zveznega pomena, 01-800034 NB-znižanje polne lastne cene ostalih državnih podjetij zveznega pomena, 6-801034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij republiškega pomena, 61-802034 NB-znižanje polne lastne cene oblastnih gospodarskih podjetij ljubljanske oblasti, 61-802034 NB-znižanje polne lastne cene oblastnih gospodarskih podjetij mariborske oblasti, 61-802034 NB-znižanje polne lastne cene oblastnih gospodarskih podjetij goriške oblasti, 61-805034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Mestnega L.O-a Ljubljana, 62-1-805034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Mestnega L.O-a Celje, 64-1-805034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Mestnega L.O-a Maribor, 64-1-804034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Okrajnega L.O-a, 64-1-804034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Okrajnega L.O-a, 64-1-804034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Okrajnega L.O-a.

Okrajna in krajevna podjetja naj izpišejo pred številko računa operativno številko tistega sedeža Narodne oziroma Komunalne banke, ki vodi proračunske knjigovodstvo odgovarjajočega ljudskega odbora, kraljevna podjetja pa še zadnji dve številki računa (izra št. v. ... 3240 /). Na vsak dolž obrazcu 174 naj podjetja v prostor za »vrsto nakazila« vedno napišejo, na kateri šasi se nanaša dohodek od znižanja polne lastne cene. Vsa vplačila, ki so jih podjetja usmerila v l. 1950 na napačne zbirne račune, jih je Narodna banka FLRJ, Centrala za LRS preknjižila v pravilne proračune. Iz Narodne banke FLRJ, Centrala za LRS, Ljubljana

OPROZOROLO vsem državnim gospodarskim podjetjem

Ministrstvo za finance FLRJ je naknadno sprejelo navodila o vplačevanju proračunskih dohodkov v letu 1950, ki so izšla v Uradnem listu št. 109 z dne 31. XII. 1949. Po tej naknadni spremembi morajo državna gospodarska podjetja vplačevati dohodke od znižanja polne lastne cene neposredno v proračun tistega organa državne oblasti, ki mu pripada podjetje po svojem pomenu. Po obvestilu Narodne banke FLRJ, Glavne centralne Banke, bo sprememba navodil objavljena v eni izmed prihodnjih števil Uradnega lista FLRJ, naker vsa podjetja posredno opozorjamo. Po novih navodilih morajo podjetja odvijati v l. 1950 dohodke od znižanja planske polne lastne cene za tekoba leto in zaostanke iz prejšnjih let z nalogo za prenos na obrazcu št. 174 NB na to-le račune:

- 01-800044 NB-znižanje polne lastne cene drž. gradbenih podjetij zveznega pomena, 01-800034 NB-znižanje polne lastne cene ostalih državnih podjetij zveznega pomena, 6-801034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij republiškega pomena, 61-802034 NB-znižanje polne lastne cene oblastnih gospodarskih podjetij ljubljanske oblasti, 61-802034 NB-znižanje polne lastne cene oblastnih gospodarskih podjetij mariborske oblasti, 61-802034 NB-znižanje polne lastne cene oblastnih gospodarskih podjetij goriške oblasti, 61-805034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Mestnega L.O-a Ljubljana, 62-1-805034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Mestnega L.O-a Celje, 64-1-805034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Mestnega L.O-a Maribor, 64-1-804034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Okrajnega L.O-a, 64-1-804034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Okrajnega L.O-a, 64-1-804034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Okrajnega L.O-a.

Okrajna in krajevna podjetja naj izpišejo pred številko računa operativno številko tistega sedeža Narodne oziroma Komunalne banke, ki vodi proračunske knjigovodstvo odgovarjajočega ljudskega odbora, kraljevna podjetja pa še zadnji dve številki računa (izra št. v. ... 3240 /). Na vsak dolž obrazcu 174 naj podjetja v prostor za »vrsto nakazila« vedno napišejo, na kateri šasi se nanaša dohodek od znižanja polne lastne cene. Vsa vplačila, ki so jih podjetja usmerila v l. 1950 na napačne zbirne račune, jih je Narodna banka FLRJ, Centrala za LRS preknjižila v pravilne proračune. Iz Narodne banke FLRJ, Centrala za LRS, Ljubljana

OBVESTILO

Uprava Ljudskega magazina Ljubljana-okolica obvešča vse svoje oddelke, da bodo od ponedeljka 16. januarja dalje odnena skladišča v Ljubljani, na Vrhniku in v Litiji odprta za stranke nepretrgoma od 7. do 14. ure. Zato naprošamo cenj. oddelke, da se predpisane delovne reda strogo držijo. Uprava Ljudskega magazina Ljubljana-okolica, Ljubljana, Aškerčeva 3

DNEVNE VESTI

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani vabi vse tovaršne zdravnike in medicinare na predavanje gov. primarja dr. Slavka Bakoveca o »Perifotiji prostate, ki bo v petek 20. januarja ob 18. uri v prodavalnici Interne klinike. 1176

RADIO

Dnevni spored za sredo 18. januarja Poročila ob 6.15, 7.00, 12.30, 15.00, 19.00, 22.00 in 23.00. Jutranja telovadba ob 6.30. 6.00-7.00 Veder jutranji spored - 7.10 Jutranji koncert: Spomin na Emila Adamiča - 7.30-8.00 Igra Zabavni orkester Radia Maribor p. v. Dušana Bošteta (Prenos iz Maribora) - 12.00 Opodninski koncert: Haydn: Oktavna simfonija - 12.40 Planska glasba - 13.00 Oddaja za ljudske šibore: O vzgoji kmetijskih kadrov - 13.20 Igra orkester mariborske radijske postaje p. v. Draga Lorbeča (Prenos iz Maribora) - 14.00 Igra Veseli kvintet - 14.30 Kulturni pregled: Nekaj misli o republiškem tekmovalni kulturno-umetniškimi skupin - 14.40 Utrinki iz življenja in dela znanih skladateljev - 15.10 Glasbena medija - 15.15 15.30 Koncert sopranistke Evioe Bric, pri klavirju Marjan Vodopivec - 15.00 Glasbena oddaja za pionirje - 18.20 Ljudska univerza: Blago - II. - 18.50 Glasbena medija - 19.15 Glasbena medija - 19.20 Igra tamburaški orkester KUD-a »Fran Levstik« p. v. Matka Šlakoviča - 19.50 Jezikovni pogovori - 20.00 Blaž Arnič: Pesem planin - 20.20 Literarna oddaja: Iz spominov Janeza Tršina - 21.00 Poje komorni zbor iz Trsta p. v. Ubalda Veseba - 21.30 Igra Zabavni orkester Radia Ljubljana p. v. Bojana Adamiča, poje Zora (Prenos v Zagreb) - 22.30 Iz del Dimitrija Šostakoviča - 23.35 Zaključek oddaje.

OPROZOROLO

Ministrstvo za finance FLRJ je naknadno sprejelo navodila o vplačevanju proračunskih dohodkov v letu 1950, ki so izšla v Uradnem listu št. 109 z dne 31. XII. 1949. Po tej naknadni spremembi morajo državna gospodarska podjetja vplačevati dohodke od znižanja polne lastne cene neposredno v proračun tistega organa državne oblasti, ki mu pripada podjetje po svojem pomenu. Po obvestilu Narodne banke FLRJ, Glavne centralne Banke, bo sprememba navodil objavljena v eni izmed prihodnjih števil Uradnega lista FLRJ, naker vsa podjetja posredno opozorjamo. Po novih navodilih morajo podjetja odvijati v l. 1950 dohodke od znižanja planske polne lastne cene za tekoba leto in zaostanke iz prejšnjih let z nalogo za prenos na obrazcu št. 174 NB na to-le račune:

- 01-800044 NB-znižanje polne lastne cene drž. gradbenih podjetij zveznega pomena, 01-800034 NB-znižanje polne lastne cene ostalih državnih podjetij zveznega pomena, 6-801034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij republiškega pomena, 61-802034 NB-znižanje polne lastne cene oblastnih gospodarskih podjetij ljubljanske oblasti, 61-802034 NB-znižanje polne lastne cene oblastnih gospodarskih podjetij mariborske oblasti, 61-802034 NB-znižanje polne lastne cene oblastnih gospodarskih podjetij goriške oblasti, 61-805034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Mestnega L.O-a Ljubljana, 62-1-805034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Mestnega L.O-a Celje, 64-1-805034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Mestnega L.O-a Maribor, 64-1-804034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Okrajnega L.O-a, 64-1-804034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Okrajnega L.O-a, 64-1-804034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Okrajnega L.O-a.

Okrajna in krajevna podjetja naj izpišejo pred številko računa operativno številko tistega sedeža Narodne oziroma Komunalne banke, ki vodi proračunske knjigovodstvo odgovarjajočega ljudskega odbora, kraljevna podjetja pa še zadnji dve številki računa (izra št. v. ... 3240 /). Na vsak dolž obrazcu 174 naj podjetja v prostor za »vrsto nakazila« vedno napišejo, na kateri šasi se nanaša dohodek od znižanja polne lastne cene. Vsa vplačila, ki so jih podjetja usmerila v l. 1950 na napačne zbirne račune, jih je Narodna banka FLRJ, Centrala za LRS preknjižila v pravilne proračune. Iz Narodne banke FLRJ, Centrala za LRS, Ljubljana

OPROZOROLO vsem državnim gospodarskim podjetjem

Ministrstvo za finance FLRJ je naknadno sprejelo navodila o vplačevanju proračunskih dohodkov v letu 1950, ki so izšla v Uradnem listu št. 109 z dne 31. XII. 1949. Po tej naknadni spremembi morajo državna gospodarska podjetja vplačevati dohodke od znižanja polne lastne cene neposredno v proračun tistega organa državne oblasti, ki mu pripada podjetje po svojem pomenu. Po obvestilu Narodne banke FLRJ, Glavne centralne Banke, bo sprememba navodil objavljena v eni izmed prihodnjih števil Uradnega lista FLRJ, naker vsa podjetja posredno opozorjamo. Po novih navodilih morajo podjetja odvijati v l. 1950 dohodke od znižanja planske polne lastne cene za tekoba leto in zaostanke iz prejšnjih let z nalogo za prenos na obrazcu št. 174 NB na to-le račune:

- 01-800044 NB-znižanje polne lastne cene drž. gradbenih podjetij zveznega pomena, 01-800034 NB-znižanje polne lastne cene ostalih državnih podjetij zveznega pomena, 6-801034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij republiškega pomena, 61-802034 NB-znižanje polne lastne cene oblastnih gospodarskih podjetij ljubljanske oblasti, 61-802034 NB-znižanje polne lastne cene oblastnih gospodarskih podjetij mariborske oblasti, 61-802034 NB-znižanje polne lastne cene oblastnih gospodarskih podjetij goriške oblasti, 61-805034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Mestnega L.O-a Ljubljana, 62-1-805034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Mestnega L.O-a Celje, 64-1-805034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Mestnega L.O-a Maribor, 64-1-804034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Okrajnega L.O-a, 64-1-804034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Okrajnega L.O-a, 64-1-804034 NB-znižanje polne lastne cene državnih gospodarskih podjetij Okrajnega L.O-a.

STUDENTJE TEHNIŠKE VIŠOKE SOLE V LJUBLJANI

Študenti 9. semestra imajo 28. januarja t. l. obvezno izpito iz predvojaške vzgoje no razporedu, kateri je objavljen na oglasnih deskah posamosnih oddelkov.

TEČAJ ZA GRADBENE LABORANTE

V Gradbenem inštitutu Ministrstva za gradnje LRS se bo od 10. II. do 1. IV. t. l. vršil tečaj za gradbene laborante. V tečaj so sprejeto tovariši in tovaršnice v starosti od 16 do 22 let, ki so dovršili nižjo srednjo šolo. Prošnje s priloženim življenjepisom je treba vložiti najkasneje do 1. februarja 1950 na Gradbeni inštitut, Ljubljana, Tyrševa cesta 48.

VSEM OSNOVNIM, SREDNJIM, STROKOVNIM IN NJIŠ SORODNIM ŠOLAM!

Komite za fizikulturo VLRS je razpisal nagradno tekmovalstvo za vse osnovne, srednje, strokovne in sorodne šole v LRS za izgradnjo manjših šolskih fizikalnih objektov (šolskih igrišč, igrišč za igre, objektivšč, telovadšč, itd.), ki so bili doigrane v letu 1949. Da bo omogočeno vsem šolam sodelovati v tem tekmovalstvu, podaljšuje Komite za fizikulturo pri VLRS rok prijave in poobčil o izvršenih objektih do 10. febr. 1950. Komite za fizikulturo VLRS Ljubljana, Zupančičeva 5/4

OPROZOROLO

Titarska in založniška podjetja opozarjamo na naredbo ministrstva za znanost in kulturo FLRJ (Uradni list FLRJ št. 109 od XI. XII. 1949) o dostavljanju obveznega izdoda Bibliografskemu inštitutu, Beograd, Balkanska ulica 4/IV. Ta obveznost je dolžna zakonito moč 1. januarja 1950. Podjetja, ki je ne bi izvrševala, so kazensko odgovorna. (Uredba o ustanovitvi in delu Bibliografskega inštituta, Uradni list FLRJ št. 77 od 10. septembra 1949).

OBVESTILO

Opveščamo vse zainteresirane ustanove in podjetja, da ima »TOBAK« podjetje za promet s tobakom, vžigalicami in vrednotnicami v Ajdovšini telefonsko številko 24, tek. rač. pri podružnici Narodne banke St. Peter pri Gorici št. 619-70300-0.

Raznašalke

za raznašanje »Ljudske pravice« po Ljubljani v jutranjih urah (2-3 ure na dan, razen v petek) takoj sprejme uprava »Ljudske pravice«, Kopitarjeva 2.

KINO

KINO UNION: Amer. bar. film »Gulliverjeva potovanja«. Fizikultura in sport 12/K. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15. - MOSKVA: Jugosl. umot. film »Barba Zvezac«. Fizikultura in sport 14. - Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15. - SLOGA: Avstrijski film »Bell sent. Sloven. dok. film »Vode nam bodo pokorne«. Predstavi samo ob 20 in 22. - Predprodaja za sindikate vključena. - TRIGLAV: Češki film »Slutnja«. Makedonski mesečnik 12. Predstavi ob 17.30, 19.30. - SIKSA: Sovjetski film »Sjelenka Razin«. Film nov. 192. Predstavi ob 18 in 20. - LITOSTROJ: Angliški film »Breton«. Film nov. 176. - MARIBOR PARTIZAN: Amer. film »Zimska zgodba. Mesečnik JA 10. - UDARNIK: Poljski film »Preproščane pesmi. Fizikultura in sport 15. - ČERJE METOPOTE: Ameriški barvni film »Ali-Baba in 40 zabočnikov. Srbski mesečnik 21. - DOM: Avstrijski film »N1 prostora za ljubezen. Filmsko nov. 202. - KAMNIK: Anriški film »Niklaus Nikič«. Film nov. 196. - JESENICE MESTNI: Jugoslovenski film »Zastava. Sportni pregled 10. - KRANJ STORIO: Ameriški film »Zrubljeni dnevi«. Mesečnik JA 9. - PTUJ: Sovjetski film »Dva borca. Makedonski mesečnik 11.

OGLASI

CISTE PAPIRNATE VRECE od 30-50 kg kupnje v vsaki količini Živilska industrija Maribor, Parizanska cesta 39 1132 OPDAPKI PREDELAJE KLEJA, uporabi in kot umetno gnojilo za travnike, polja in vrtove, brezplačno na razpolago v Tovarni Kleja, Ljubljana, Smartinska 5. KISLO ZELJE, večjo količino proda Kmečaka obdelovalna zadruga »Prešeren« Gošišča pri Št. Loki. 1039 SOP KLUČEV, izgubljenih v noči od 24. na 25. decembra od Miklošičeve do Šiške, naj odna nadležni proti nagradi pri vararju Miklošičeva 16. 1169

Ureja uredniški odbor - Odgovorni urednik Dušan Bole - Naslov uredništva: Kopitarjeva 6 - Uprava Kopitarjeva 2 - Telefon uredništva in uprave: 52-61 do 52-65. Telefon naročniškega oddelka 30-30 - Telefon oglasnega oddelka 36-85 - Štev. ček računa 601-90601-0

PRESKRBA

MLEVSKI IZDELKI ZA MESECO DECEMBER 1949 Poverništvo za trgovino in preskrbo MLO v Ljubljani ob